

MAGYAR HÍRLAP

HUNGARIAN NEWS

3. SZÁM, KIENCEDIK ÉV ÁRA ÖT CENT. DETROIT, MICH., 1922. PÉNTEK, JANUÁR 13. LAPUNK MAI SZÁMA NYOLC OLDALRA TERJED NINETH YEAR, NO. 3

ENYHÜL AZ ANGOLOK NÉMET-GYÜLÖLETE

Anglia népe minden felszólalás nélkül veszi tudomásul, hogy Németország a versaillesi szerződés tilalma ellenére alacsonyabbra szabta az adókulcsot, mint Anglia

Londonból jelentik: Számtalan jelenség szól amellett, hogy az angol nép Németországgal szemben mind kevesebb gyűlöletet, s annál több elnézőséget, sőt, mondhatni, jóindulatot mutat.

Igy például az a hír, hogy Németország leszállította az adókulcsot, úgy, hogy a leggyözebb német nép aránylag kevesebb jövedelmi adót fizet, mint a győztes Anglia népe, semmi igazságot nem okozott Angliában. Akadt ugyan egy-egy hírlap, amely próbált egy kis igazságot kelteni, de sikertelenül. Pedig egy évvel ezelőtt még milyen felháborodást okozott volna, ha az angol népnek azt adják tudomására, hogy a németek, ime, megint ki akarják játszani a versaillesi békeszerződés intézkedéseit, amikor az adókulcsot alacsonyabbra szabják, mint a mekkora az a győzők országában.

A józan angol nép azonban csakhamar észrevette, hogy minél jobban szorongatja a németet, az annál jobban nekifeszik a munkának, s annál bővebben árasztja el a piacot olcsó német portékával, az angol kereskedelem nagy kárára. A helyzet már az Angliában, hogy a nép többsége a versaillesi szerződésnek a kártalanításokra vonatkozó intézkedéseit enyhíteni kívánja, felismerve azt, az igazság, hogy az angol ipar és kereskedelem sokkal többet veszít a német verseny fokozásával, mint a mennyit nyer a vámok, a kártalanításokkal.

A német jövedelmi adók eddig kétségkívül elviselhetetlen terheket jelentettek a népre. Így még az elmúlt hónapban is 24 ezer márkán alóli jövedelem után 10 százalékos volt a jövedelmi adó. Ha meggondoljuk, hogy a német papírmárka viszárlóereje a német nemzetgazdaság megállapításáig szerint tízszorosra csökkent, mint az aranymárkaé, és azt jelenti, hogy a 24 ezer márkás jövedelem csak 1700 márkát ér, a félmillió jövedelem az új skála szerint 160,500 márkával van megadóztatva, 251,600 márkát helyezett. Az új adókulcs kétségkívül igazságosabb a réginél; de már nem igazságos az 1 millió márkán felüli jövedelmeknél.

A szegényebb és középosztályok helyzetének némi javulását jelenti ugyan az adócsökkentés; de tekintve a drágaság folytonos növekedését, ez az enyhülés illuzóris értékű. Ha a német kormány nem állítja meg a bankóprést, s nem csökkenti a kiadásait, a katasztrófa nem várat sokáig magára.

OROSZ GYEREKEKET VISZNEK FRANCIAORSZÁGBA MEZEI MUNKÁRA

Párisból jelentik: Az oroszországi segítőakcióval kapcsolatban, francia lapokban azt az eszmét vetették fel, hogy tizenkét-tizenéves éves korban levő orosz parasztyerekeket ezerszámra hozzanak Franciaországba mezei munkára. Krassint, a szovjet londoni megbízottját felkérték, hogy a szovjethatóságoknál szerezzék meg a hozzájárulást ehhez a tervhez. Egy francia bizottság hajlandóan mutatkozott az orosz parasztyerekek Franciaországba szállításának a költségét fedezni.

Szovjet Oroszországban, ahol eddig ingyenes volt a posta, hallatlan magas lett a portóköltség

Moszkvából jelentik: A szovjet kormány hivatalos lapja, az Isvestia, közli a postaiügyi kormányzat a rendeletét, amelynek értelmében a szovjetek posta hivatalai eszentul csak olyan leveleket fogadnak el, amelyekre a feladó előre megfizeti a portódíjat. Ez pedig az újabb ráta szerint nem kevesebb, mint 5000 rubel közönséges, és 10,000 rubel ajánlott levelek után. (Mintán egy amerikai dollár jelenleg mintegy 80,000 rubelt ér, a portóköltség így is elég drága, mert az 5000 rubel megfelel kb. 7 centnek.)

Természetesen a kormány idejében kívánja a portorosei egyezmények ratifikálását biztosítani s erre vonatkozóan illetékes helyen az a felfogás, hogy a ratifikációs javaslatot még január havában le kell tárgyalni. Annál is inkább törekszik erre a kormány, miután megbízható közlések érkeztek Olaszországból, amelyek szerint Jugoszlávia és Románia még e hó folyamán feltétlenül ratifikálják a portorosei egyezményeket.

HARDING ELNÖK A HARÁCSOLÓK ELLEN

A köztársaság elnöke hadat isent a profitálóknak, akik a még mindig túrheteren drágaságnak az okozói. — A cement-trust ellen büntviszogatást indít

Washingtonból jelentik: Harding elnök rendeletére nagyszabású hadjárat indul meg a még mindig mesterségesen tartott drágaság megszüntetésére, az árak leszorítására és a harácsolók megbüntetésére, aminek sikere érdekében a kormány minden rendelkezésére álló hatalmat igénybe vesz.

Az igazságügyi, kereskedelmi és munkaügyi kormányok három irányban indítják meg a vizsgálatot a profitálók kiküszöbölésére és megrendszabályozására. Az igazságügyi és munkaügyi kormányok detektívjeinek kiadták az utasítást, hogy a harácsolókat fogdossák össze.

Daugherty igazságügyminiszter eddigi intézkedései a következők:

Az állami és szövetségi hivatalnokokat közös tanácskozássra hívta össze New Yorkba, egyöntetű akció megindítása céljából.

A szövetségi kerületi ügyészségek utasítást kaptak, hogy az építőipar árusorásai ellen folyamatosan tett büntpercek tárgyalásait szüntessék.

Mindenekelőtt az építőipar területén folyó szemérmelen profitálást akarja letörni a kormány. A következő lépés a bázberuzsorások megrendszabályozása lesz.

Az igazságügyminiszter a kereskedelemben lépkapott mezei munkára megszüntetése érdekében indított vizsgálat adatainak áttanulmányozásából azt a benyomást merítette, hogy az eddigi vizsgálat feletté felületes volt s nem esoda, ha az áruszorások és harácsolók fittyet bányák a fenyegetésekre és ügyet sem vetettek az ellenük irányuló akciókra.

Az igazságügyminiszter a mélyre akar hatolni a dolgon, s ki kívánja kutatni, mik azok a tényezők, amik az árucikk feles megdrágulását okozták, míg azok a termelőtől a fogyasztóhoz jutnak.

JÓVÁHAGYJÁK A PORTOROSEI EGYEZMÉNYT

Magyarország, Jugoszlávia, Románia sora ratifikálják a portorosei határozatokat. — Magyarország nagy reményeket fűz az egyezményhez.

Bécsi értesítés szerint a magyar gazdasági körök élénk érdeklődéssel várják a portorosei határozatok ratifikálását, mert ezektől remélik a magyar külkereskedelem újradöféjét és a szomszéd államokkal való szoros gazdasági összeköttetéseket kialakulását.

Mint Budapestről jelentik, a magyar kormány az egyezményeket pontos betartására törekszik és azokat a fix terminusokat is kész betartani, amelyeket a határozatok az egész komplexum ratifikálásától függetlenül megállapítanak.

JAVULNAK A SZOVJET KORMÁNY KILÁTÁSAI

Mind több a valószínűség arra, hogy az Egyesült Államok kormánya hamarosan elismeri a bolsevik kormányt Oroszország törvényes kormányának.

Washingtonból jelentik: Harding elnök meglepéssel vette tudomásul, hogy Lenin kormánya oly készséggel fogadta el a genuai nemzetközi gazdasági konferenciára szóló meghívást. A konferencia, melyre Németország is hivatalos lesz, március közepén kezdődik Genuában. Kormánykörök felfogása szerint az orosz szovjet kormány ezzel egy hatalmas lépéssel jutott közelebb a diplomáciai elismeréshez.

Az elnök úgy értelmezi ugyanis a konferenciára való meghívás elfogadását, hogy a szovjet kormány csakugyan hajlandó, mint már régóta híreszteli, a cári kormány által csinált nemzeti adósságokat vállalni. Az antant Főtanácsa ugyanis, mikor a genuai konferenciát elrendelte, úgy döntött, hogy azon csak oly országok vehetnek részt, amelyek adósságaikat megfizetni hajlandók. Miután az összes meghívottak közül Oroszország sietett legelőször a meghívás elfogadásával, a szovjetkormány jószándékai iránt nincs többé kétség a diplomáciai körökben.

Beavatott forrásból eredő értesülés szerint Harding elnök Goodrich volt indiai kormányzó legközelebb Moszkvába küldi, mint az ő személyes képviselőjét, azzal, hogy az elismertetés érdekében a tárgyalásokat a szovjet kormányval kezdje meg. Goodrich tudvalegoleg nemrégén tért vissza Oroszországból, igen igen kedvező jelentéssel, amint azonban csak akkor fognak publikálni, ha Goodrich már utra kelt.

PENROSE SENÁTOR UTÓDJA EGY ÜGYVÉD LETT

Harrisburgból jelentik, hogy Sproul krományzó Wharton Pepper, előkelő philadelphiai ügyvédet nevezte ki a Boies Penrose hallalával megüresedett szenátor állására, aki késedelem nélkül elfoglalja helyét az Egyesült Államok szenátusában.

MEGGONDOLTA MAGÁT AZ ALTRUISTA IFJU

Bostonból jelentik: Charles Garland és Hamilton Garland, a két vagy egy év előtt visszautasították az apjuk után maradt millió örökséget, most már kérik a pénzt, elfogadni. Hogy Charles Garland miért változtatott meg a véleményét, azt még nem tudni. Hamilton Garland egy év előtt megnősült és most gyermeke született. Nyomban a gyerek születése után Hamilton kijelentette, hogy bátyja érdekében kötelessége az örökséget elfogadni.

A követségen kívül négy magyar konzulátus lesz csupán az Egyesült Államokban

Budapesti jelentés szerint az Egyesült Államokban csak négy magyar konzulátust állít fel a magyar kormány. A konzulátusok helyei: New York, Chicago, Cleveland, Pittsburgh. A new yorki konzulátus vezetésére Winter Károly főkonzul van kizemelve, aki már egy év óta Amerikában tartózkodik, s a közös államból visszamaradt elintézetlen ügyeket bonyolítja le. Washingtoni magyar követté Széchenyi László grófot, Vanderbilt Gladys férjét, neveztek ki.

Dublinből jelentik: Az ir nemzeti vezetés Griffith Arthur, az "ir köztársaság" volt alelnökét választotta meg elnökül, De Valera választva szemben, aki mindössze két szavazattal maradt kisebbségben. Ez azonban azt jelenti, hogy De Valera jó időre eljárt szót szerepelt. Az ir forradalmárok e megalakítást em ismételten vezére mindamellett jóhisztű támogatásáról biztosította az új ir kormányt, mindaddig, amíg az nem adja fel végleg az ir függetlenségi törekvéseket. De Valera kijelentései megnyugtatólag hatottak egész Írország közönségére, mert attól féltek az emberek, hogy a békeszerződés ratifikálásával helyreáll ugyan a béke Angliában, de elhelyett testvéreire fogja fordulni a sokat hányatott kis ország nyugalmát. Maga De Valera jelentette ki azonban nyomatékosan, hogy dörög esetleges testvérbőrűről beszélni, mert az Angliával meg nem békült köztársasági ir párt csak ellenzék lesz az új ir kormányának, nem pedig ellenzék.

AMNESZTIÁT KAPNAK AZ IR "LÁZADÓK"

A brit kormány negyven halálra ítélt ir forradalmárnak is megkegyelmezett. — De Valera végleg megbukott. — Támogatni fogja az új ir kormányt.

Dublinből jelentik: Az ir nemzeti vezetés Griffith Arthur, az "ir köztársaság" volt alelnökét választotta meg elnökül, De Valera választva szemben, aki mindössze két szavazattal maradt kisebbségben. Ez azonban azt jelenti, hogy De Valera jó időre eljárt szót szerepelt. Az ir forradalmárok e megalakítást em ismételten vezére mindamellett jóhisztű támogatásáról biztosította az új ir kormányt, mindaddig, amíg az nem adja fel végleg az ir függetlenségi törekvéseket. De Valera kijelentései megnyugtatólag hatottak egész Írország közönségére, mert attól féltek az emberek, hogy a békeszerződés ratifikálásával helyreáll ugyan a béke Angliában, de elhelyett testvéreire fogja fordulni a sokat hányatott kis ország nyugalmát. Maga De Valera jelentette ki azonban nyomatékosan, hogy dörög esetleges testvérbőrűről beszélni, mert az Angliával meg nem békült köztársasági ir párt csak ellenzék lesz az új ir kormányának, nem pedig ellenzék.

MEGKEZDŐDÖTT FATTY ÚJ BÜNTÁRGYALÁSA

Az emberöléssel vádolt kövér mozisínész újabb büntárgyalása igen nehezen indult meg, mert nem tudnak elfogulatlan esküdtöket összeállítani. — Lanyha az érdeklődés.

San Franciscoból jelentik: Hiram Roscoe (Fatty) Arbuckle híres mozisínésznek újabb büntárgyalása megkezdődött ugyan, de még napokig tart, amíg az esküdtöket sikerül megalakítani.

Fatty tudvalegoleg az alatt a vád alatt áll, hogy múlt év szeptember 5-én San Francisco legelőkelőbb szállodájában tartott nagy orgia alkalmával halálát okozta brutális szerelmeskedésével Virginia Rappe, nem éppen jó erkölcsű, szépséges mozisínésznőnek.

Mint ismeretes, előbb gyilkosságról helyezték vád alá; de ezt a vádat a bíróság elutasította. Azután emberölés címén került bírál alá. Az első tárgyalás alkalmával, mely iránt országsszerte izgalmas érdeklődés nyilvánult, amely a tárgyalás hosszadalmasága dacára sem lanyhult el, az esküdték nem tudtak megegyezni, miután egy nő-eküdt semmi szín alatt nem akart a felmentés mellett szavazni.

ISKOLÁS GYERMEKEK AUTOSZERENCSÉTLENSÉGE

Az ohioi Van Westről jelentik: Négy gyermek meghalt, 23 pedig megsebesült, mikor a Pennsylvania vasúttársaság egy tehervonatja elütött egy nagy truckot, amelyen gyermekek igyekeztek az iskolába Ridge falusca közepében. Az orvosok attól félnek, hogy a sebesültek közül még többen is meg fognak halni.

EGY SZIGILIAI VÁROS KATASZTRÓFÁJA

Messinából jelentik: San Fratelto városában lepusztamló földréteg temette maga alá s döntötte romba a nagy templomot, a posta épületét és több lakóházat. Az egész lakosság elmentült a szomszéd falvakba. Ember áldozatról még nem érkezett jelentés, de megszakadt teljesen minden közlekedés. Mentőcsapatok utban vannak. A nagy esőzések okozta a veszedelmet.

Uncle Samnek végre sikerült bevasalni John D. Rockefeller a régi adóhátralékot

New Yorkból jelentik: — Csaknem hét évig tartó hazavona után John D. Rockefeller, az olajcsászár, végre jónak látta, hogy megfizesse adóhátralékát, amit még 1915-ik évi jövedelme után esedékes, és aminek kiadását az öreg olajfejedlem igazságtalannak tartotta, noha akkor az adókulcs még sokkal alacsonyabb volt. Nehogy még az a szégyen érje, hogy az adóvégrehajtó tegyen nála látogatást, az öreg ur inkább kiírt egy csekket 391,097 dollárról és 38 centről és, azt beküldte a kincstár itteni fiókjának.

Cannesből jelentik: Az itteni antant közgazdasági értekezletnek az lön a pozitív eredménye, hogy az antant főhatalmak közötti barátság meglehetősen meglazult kötelékei szorosabbra fűződtek. A cannesi értekezlet előtt a két ország között annyira elhidegült volt a barátság, hogy már-már nyílt szakításra került a dolog; s most egyszerre kiderül, hogy azok az ellentétek nem is lehetettek olyan élesek, ha azokat oly könnyen sikerült elsimítani. Az új szövetségi szerződést nem kötöttük még meg, mert alább a brit kabinetnek is jóvá kell azt hagynia. Szerdán híre kelt, hogy a brit kabinet elutasító álláspontra helyezkedett az új szerződéssel szemben; azonban ez a híresztelés valótlannak bizonyult.

MEGINT JÓBARÁTOK A FRANCIAK ÉS ANGOLOK

A sokat emlegetett "angol-francia feszültség" nek az lett a vége, hogy Anglia újabb szorosabb szövetségre lépett Franciaországgal. — Az olasz is be kívánkozik a szövetségbe.

Cannesből jelentik: Az itteni antant közgazdasági értekezletnek az lön a pozitív eredménye, hogy az antant főhatalmak közötti barátság meglehetősen meglazult kötelékei szorosabbra fűződtek. A cannesi értekezlet előtt a két ország között annyira elhidegült volt a barátság, hogy már-már nyílt szakításra került a dolog; s most egyszerre kiderül, hogy azok az ellentétek nem is lehetettek olyan élesek, ha azokat oly könnyen sikerült elsimítani. Az új szövetségi szerződést nem kötöttük még meg, mert alább a brit kabinetnek is jóvá kell azt hagynia. Szerdán híre kelt, hogy a brit kabinet elutasító álláspontra helyezkedett az új szerződéssel szemben; azonban ez a híresztelés valótlannak bizonyult.

Az új szövetségi szerződés első feltétele az, hogy a két ország között nem szabad többé a flottafeszültesek körül versengésnek folynia. Megegyezés jött létre, hogy a francia szubmarina flotta eszközeinek megállapítására legközelebb egy brit-francia bizottság fog összeülni.

A második előfeltétel az, hogy a franciák egyezzenek bele az antant Főtanácsa által tervezett genuai nemzetközi gazdasági konferenciába, illetve abba, hogy ezen a konferencián Oroszország és Németország is hivatalosan részt vegyen.

Az új szövetségi szerződés a franciák legfontosabb kívánaként beleteljesítést jelenti; viszont azok a feltételek, aminek elfogadását Lloyd George ennek fejében a franciáktól kikényszerítette, az angol diplomácia újabb nagy győzelmet jelentik.

Bonomi olasz miniszterelnök jegyzékét küldött Lloyd George-hoz, amelyben az angol kormány fejét arra kéri, hogy hasonló feltételek mellett Olaszországot is vegyék be az új antantba.

MEGAKADT A NÉMET FÉMÁRU-KIVITEL — EGY BÉLYEGZŐ MIATT

Berlinből jelentik: A fémáru-kivitel megszüntetésére az antant engedélyt kéri megkereséseket, mert egy hét óta egyetlen egyet sem tudnak elintézni. Németország egész fémárukivitelét megakadta és még nem lehet tudni, mikor indulhat meg újra. A kiszámíthatatlan kárt okozó zavargatás miatt, hogy a hivatali bélyegző, amely nélkül a kivitel engedély nem érvényes, egy héttel elszűnt eltört. Mivel a hivatalnak nincs másik bélyegzője, újabb példányokat a megszüntetéséig nem lehet készíteni.

MENNYI FEGYVERT SZEDTEK EL NÉMETORSZÁGTÓL

Berlinből jelentik: A német birodalom területén található és az antant rendelkezése alá került fegyverek és lövedékek összes gyűjtésével megbízott vállalatok a most közzétett kimutatás szerint eddig beszállítottak 5,865,000 puskát és karabélyt, 102,867 géppuskát, 28,340 aknavetőt, 53,900 ágyút és ágyúcsövet, 27,610 ágyútalpat, 37,400,000 fés tüzérégi töltést, 15,100,000 fés kézi és egyéb kisebb gránátot, 58,000,000 gránát, 440,000,000 puskatöltést, 14,069 repülőgépet és 27,696 repülőgépmotort. Ennek az anyagnak legnagyobb részét megsemmisítették.

MAGYAR HIRLAP

ISSUED EVERY TUESDAY AND FRIDAY

Address - City: 8007-8009 West Jefferson Ave., Detroit, Mich.

Publisher: Fodor Antal; Editor: Szerkesztő; Mark Béla

RATES OF SUBSCRIPTION - ELOFIZETÉSI ÁR: \$2.00 per year - egy évre; \$1.00 a half year - fél évre.

Nem szorulunk elégtételre!

BIZONYOS oldalról már hetek óta piszkálják az amerikai magyarságot, hogy az isten szerelméért: igyuljon és háborodjon már fel! Am ez a nagy testület - vagy mi a szöcs - közömbös marad. Ezt a közömbösséget az uszítók talán bambaságnak, vagy tompult erkölcsi érzéknek tulajdonítják; ezzel szemben azonban alighanem azoknak van igazuk, akik azt tartják, hogy az amerikai magyarság sohasem adta az értelmességének meggyőzőbb tanujelét, mint most, amidőn megvető közönlonyt tár napirendre az állítólag öt - már mint az ugynevezett "összmagyarságot" - bizonyos óhazai magyar urak részéről ért durva sértés felett és semmi hajlandóságot sem mutat arra, hogy feligyuljon és "elégtélt" követeljen.

Amerika magyarjai nem igen találnak megütközni valót azon, hogy a magyar nagyraknak az amerikai magyarságról alacsony véleményük van. Hiszen ez egészen természetes. Miért legyen ezeknek az uraknak jobb véleményük rólunk ma, mint mikor még otthon voltunk? Az, hogy egy párszor a vállainkra vergetnek, ha jól viseljük magunkat és igyekszünk az ő piszkos hatalmi törekvéseiket támogatni, egy józan amerikai magyart sem téveszt meg. Tudjuk nagyon jól, hogy az utóbbi időkben iránynyokban hirtelen megnyilvánult meleg érdeklődést csakis a valutáris viszonyoknak köszönhetjük; mert nem a mi tekintélyünk és beszéletünk emelkedett a magyar nép basái szemében, hanem csak a dollár, amely odaátról nézve, vonzó fényt áraszt mindazokra, akik a dollárok hazájában élnek.

Azt halljuk, hogy a magyar kormány egyik hivatalos kiküldöttje a beszámolójában az amerikai magyarságról igen becsmérlőleg nyilatkozott. Azt állította, hogy csak tolvajok, szikkasztók és koldusok jöttek Magyarországból Amerikába. Nos, hát ezen igyuljunk fel? Mi tagadás, ebben van is némi igazság. Semmi okunk sincs letagadni, hogy bizony elég tolvaj menekült ki Amerikába; csak hogy az is igaz, hogy a nagy tolvajok mind otthon maradtak. Mert a nagy tolvajoknak mindig szabad volt a vásár Magyarhonban, s a legnagyobb és leggyesebb tolvajoknak nem kellett börtön vagy a vándorbot közt választaniok, mert érdemrend, főrendihazi tagság, bíróseg vagy miniszteri bársonyszék jutalmazta őket áldásos "közéleti és közgazdasági tevékenységükért". Aztán meg, az Amerikába menekült kis tolvajok és csirkefogók száma nemcsak elenyésző csekély a kegyetlen nincstelenség által kihajított szeplőtlen becsületű szászerek mellett; de az is tény, hogy a csirkefogók legnagyobb százaléka lecsusztott és elszállított desztrikból került ki. De itt még ezek is majd mind becsületes, dolgos embereké váltak, mihielyt léha és romlott osztályok erkölcsötlen légköréből kikerültek, s egy demokratikus országban, ahol a munka nem szűgyen és lealázó, alkalomhoz jutottak, hogy a társadalom hasznos tagjaivá válhassanak.

Az amerikai magyarság tulajdonom nagy része bizony a "koldusnak" minősített osztályhoz tartozott; mert nem nagy birtokosokból, nem az urali kaszások tagjaiból, hanem olyan munkásokból áll, akiknek az eszerholdások parádiosában az élet javaiból semmi sem jutott; akiket egy igazságtalan és kegyetlen közigazgatási rendszer a tisztas megelhetős lehetőségetől is megfosztott, s reménytelen

nincstelenségre kárhoztatótt. Am talán még ez sem adta volna a kezünkbe a vándorbotot, ha azt nem látjuk vala, hogy a becsület munká jutalma nemcsak koldustarisznya, de mélyeséges lenézetés és megvetés azok részéről, akik a mi munkánk gyümölcsét élvezték; meg aztán, ha a sorunk javítására irányuló törekvéseinket nem üldözték volna bennünket!

Tisztában vagyunk azzal, hogy akiknek a szemében a nép csak utálatra méltó csöcselék, azoknak az érzelmei nem változtak meg ma sem iránynyokban, mert hisz mi is, csaknem kivétel nélkül, a nép gyermekei vagyunk. Bizony, nem változtak meg érzelmeik, annak dacára sem, hogy a dollárok büvös ereje némileg megnövelte az emberi értékünket. A különbség csak az, hogy ez utóbbi körülmény miatt a hatalom birtokosai ma legalább nyiltan nem éreztetik velünk a megvetésüket, sőt nem állanak hozzánk leereszkedni, s képviselőiket a "meglátogatásunkra" kiküldeni. Hogy e látogatónak mi a valódi céljuk, azt sejtjük. Valószínűleg a mi érzelmeinket igyeksenek kiputahatolni; azokat az érzelmeiket tudniillik, amiket dollárokrá és centekre lehetne átválttatni.

Ugyátszik, hogy amaz urak titkos küldetése, aki rólunk olyan becsmérlőleg nyilatkozott, csufos kudarcra végződött. Ez lehet a magyarázata a durva öszinteségnek. Az ő bizalmas jelentése a missziójáról valószínűleg így hangzott: "Hát, Kegyelmes Urak, bizony felsültünk a mi drága "amerikai véreink" be vetett reményeinkkel. Kár arra a rongyos népségre több figyelmet és pénzt pazarolni. Az amerikai köztársaság romlott demokratikus légköre megfertőztette ezeket az embereket, s eszükágában sincs, hogy dollárjaikat a mi uralmunk megszilárdítására áldozzák. Kihalt azok szívéből az igazi honzeretet, mert lám, még Engem, a magas kormány képviselőjét, sem fogadtak kellő hódolattaljes tisztelettel! A tekintélyek tisztelete mintha teljesen kihalt volna ennél a haszontalan népségnél a lelkéből. Még a királyság őszent intézményéről is tiszteletlenül beszél. E koldus fajzat fejét úgy megzavarta az amerikai demokrácia, hogy már a hitbizományok, főrendek, főispánok, főszolgabírók sem imponálnak több neki. Ezeknek csak olyan Magyarországot lenne kedves, ahol nem a magas Születés, hanem a piszkos Munka tenné az embert Emberré. A sajtójuk pedig a helyett, hogy a demokrácia méltelyező hatását ellenőlyözná, s az ő nemzeti intézményeink tiszteletét állpná a lelkében, még demokráciáról fecseg neki, s elég ártatlan, hogy több figyelmet szentel Amerikának, mint nekünk. És arcátlanágában odáig megy, hogy még kritizálni is méréssel Bennünket! Akad ott olyan elvetemült magyar lap is, amely kétségbe vonja, hogy Mi, Magyarország ősi történelmi részvénye vagyunk a magyar nemzet, s azt szeretné, ha az ősi "öb" és műveletlen nép is résztvehetne a Mi országunk kormányzásában! Szóval: ez a sajtó hazafiatlan és megbízhatatlan. A nellett ennek a népségnél nincs is annyi dollárja, mint mi hitűlők. Koldusnépség ez ma is, a melynek a nagy munkanélküliség folytán a mindennapi kenyerre is alig jut. Nem érdemes vele többé szóba állni."

Ha a magasságos magyar kormány magas kiküldöttje csak ugyan ennyire általánosított, akkor nem volt egészen igaz, s értjük azoknak a toporékolását, akik tiltakoznak a "hasaf-

atlanság" vádjá ellen, mivelhogy ők mindent elkövettek ama rendszer népszerűsítésére, amely örök időkre gondtalan édennek akarja varázsolni Magyarországot azok számára, akikért a magyar népfiai a vértüket ontották, s kik ma is tüzes trónusra szeretnék ültetni a modern Dózsa Györgyöket, akik jogot, földet, kenyeret követelnek a népnek!

Az amerikai magyarság sémét hidegen hagyják a titkos küldetésükkel felsült méltóságos urak piszkolódásai. A magyar érzést Amerika demokráciája nem ölte ki itt egyetlen magyar szívből sem; de Amerikai magyarjai a hazafiságot nem hajlandók úgy értelmezni, mintahogyan azt tőlük azok a magyar urak követelik, akik egyebet sem tudnak, mint a hatalomért tülekedni s egymást lehazárolni, s akik csak akkor értenek egyet, mikor a közös ellenség: a jogait követelő magyar nép ellen kell összefogniok.

Mi nem szorulunk emez urak részéről semminemű "elégtételre". Nekünk bőséges elégtétel lesz az, ha az a győzhetetlen demokrátiikus szellem, amelyet ő Méltóságaiak szeretnének megfojtani, elsöpri őket a helyükről, s a magyar néphez visszazserzi azt, ami örök isteni és emberi igazság szerint a magyar népet illet!

TALLÓZÁSOK

A MAGYAR SAJTÓ MEZEJÉN

Verne, a tehetségtelen

- Szabadság -

Mi lesz ebből a mi világunkból egy évszázad múlva - ki ne gondolt volna már erre? Es joggal. Ez a gondolat majdnem minden ember fejében beugor toszkál. De csak nagyon kevesen vannak vele igazán tisztában, hogy ez a mi világunk mi esoda változásokon megy keresztül a mi napjainkban.

Los Angelesben, egy világyár laboratóriumában ül századunk egyik legnagyobb géniusza, Dr. Robert Milliken, az az ember, akinek sikerült az elektromont elszigetelni.

Milliken doktort csak kevesen ismerik intiansan, még kevesebb azok száma, akik valaha is figyelemmel kísérték, hogy mivel is foglalkozik tulajdonképpen. Mert Milliken doktor a világ legszereyebb embere, aki soha reklámmal nem törődött.

De, akik ismerik őt, azt mondják róla, hogy nem kevesebbet csinált meg, mint ezt: - egy millió Volt feszültségű áramot élvezet egyetlen dróton, vagy ezer métföldnyire. A vezetőket a föld alatt helyezte el. Es ugyanakkor ezt a horribilis erőt a legminimálisabb költséggel lehet a rendeltetési helyére küldeni.

Es Milliken maga azt mondja, hogy tíz millió volt feszültségű áramot élvezetni tízezer mérföldnyire, ma már csak idő kérdése.

MIELŐTT PÉNZT KÜLDENE

Magyarországra, Csehszlovákiába, Jugoszláviába, Romániába, - kérje okvetlenül a mi

PÉNZKÜLDÉSI ARJEGYZEKÜNKT

amely az egész amerikai magyarságnak irányadó.

Készpénzdollárok

betétek után 4% KAMAT HAJÓJEGYEK minden vonatra.

KISS EMIL BANKÁR

139 SECOND AVENUE NEW YORK

Advertisement for Borden's Eagle Brand Milk. Includes an illustration of a ship and a man with a backpack. Text: 'Amerika félmilliónyi új jövevényéhez', 'THE BORDEN COMPANY', 'Tejgazdaságok és Telepek Amerika minden részében. Póiroda: 350 Madison Ave., New York City'.

Advertisement for Dr. Galdonyi Miklós. Text: 'Mindennek az alapoka', 'Az Újság', 'Mert hivatalos biradással - másnemű tilos - szepitették és tagadták. A nemzet életét, jó hírűjét, integritását, külföldi presztizsét, belső értékét nem a valóságtól féltették, hanem a megismerésétől. Es két esztendeig tartott, míg a nemzet végre valahogyan valamit megtudott arról, hogy mi történt vele, körülötte - az ő nevében, tudta és hozzájárulása nélkül.' Includes contact information for Dr. Galdonyi Miklós.

Vertical text on the far right edge of the page, partially cut off. Includes words like 'Lá', 'A vas', 'barnaké', 'nyen ta', 'köt, mé', 'örnek:', '— No', '— Ag', 'vait?', '— Ag', 'boszusar', 'tyáros s', 'mád fe', 'szuróssz', 'cnek.', 'kerülne', 'az öreg', 'mintha', 'ros kiá', 'tűdövel', 'ből ha', 'Tiszáig', 'les hatá', 'van, me', 'tán is', 'pi járó', 'A ha', 'tornyok', 'rés téli', 'hormál', 'lechner', 'előtt F', 'épület', 'ros öle', 'a magy', 'resőjét', 'vel eze', 'lisban', 'vette', 'egyik l', 'A pi', 'is, ott', 'nem já', 'rodtak', 'puzsán', 'a csoda', 'Horváth', 'titokzat', 'Ha t', 'zem a', 'most m', 'esodáju', 'nyári j', 'rom be', 'Muszaj', 'félóra', 'hány k', 'gunk n', 'sírral f', 'morusa', 'nak ben', 'koroná', 'lehetet', 'torúnki', 'Átvá', 'Muszaj', 'mindős', 'tor-ute', 'zatos', 'viskó', 'tető, ot', 'éta.', 'Bent', 'utkapar', 'lesége', 'ott tilt', 'mellett', 'özvegy', '— O', 'gok mi', 'ja pör', 'táncot', 'ennéne', 'nem a', 'hogy r', 'dó is', 'Meg', 'égett r', 'szobák', 'pörkölt', 'mondja', 'igaz, h', 'tak s', 'ladt, s', 'fant.', '— I', '— kér', 'itt ben', 'innen', 'lyet, M', 'nappal', 'megfét', '— I', 'vagyok', 'paróné', 'ra meg', 'A cí', 'ja a t', 'mellett', 'szentlé', 'meszelt', '— E', 'meséli', 'sony, i'

Látogatás a "hirös város"-ban

Keeskemét, december. A vasuti sorompónál megálltak a szekerek. Az első szekéren egy barnaköpű fiatal legény keményen tartja a két ágaskodó pejkót, mérgesen kiált át a váltó-örökre:

— No, sohse mehotünk mi? — Agyon akarja vágtatni a lovait? — feleli az ör.

— Agyon — mondja a legény boszusan s úgy ül a boholyos, betyáros szűrben, mint valami nyomdás fejedelem a trónon. Itt szurószemű, kemény emberek ülnek, akik jól megnézik, kívül kerülnek szembe. Ha megkondul az öreg templom nagyharangja, mintha ez a hatalmas, erős, öreg, kiáltana el magát paraszttudóval, harsogó szájjal, a bimból hang elhallatszik egész a Tiszáig, gazdag Keeskemét széles határában, ha szép, fényes idő van, meghallják a bugaci pusztán is, pedig az majdnem egy napi járóföld.

A hatalmas piacon zömök tornyoknak árnyékában, zuzmáros téli fák alatt a Kossuth-szobornál esodálkozóan állok meg Techner gyönyörű városháza előtt. Furesza vezeklése volt ez az épület Keeskemétnek: ez a város ölelte legforóbban a szivére a magyar építészeti nagyszerű kecsesjét, ez a város, mely száz évvel ezelőtt abban a régi főiskolában, aki falai között járt, nem vette észre a magyar glóbus egyik legpompásabb fiát.

A piacon gubás emberek itt is, ott is. Telen a gulya, ménes nem jár, a gulyások is betakarodtak, aki nem a monostori pusztán lakik, a Muszájba, ahol a esoda történt.

Horváth Péter titokzatos házában

Ha már itt vagyok, megnézem a titokzatos házat, melynek most már külföldről is járnak a esodájára, különösen, mióta a nyári jelenségek körülbelül három hete megismétlődtek. A Muszáj, különálló városrészt, jó félórára a város közepétől. Néhány keeskeméti kolleégával vágnak neki az utnak. A cigányok sárral fedett, vállig alig erő nyomorúságos viskói között elfogunk bennünket a purdék egy-egy koronáért. Négyen vagyunk, de lehetetlen annyi koronát előkörtünk, ahány a cigánygyerek.

Átvágnak a réten. Az egész Muszáj két-három utcából áll mindössze-vissza. A szélső Pásztor-utcaiban a 8. számú a titokzatos ház. Alacsony nádfüdes viskó, a szomszédban íszkós a tető, ott nem is laknak a tüzeset óta.

Bent a házban Horvát Péter utkaparó fogad bennünket. A felesége töpörödött öreg asszony, ott fildögél a bubos kemence mellett. A hátulsó szobában lakó özvegyasszony éppen fűnkét süt.

— Össze-vissza irtak az újságok minden boldonságát — mondja pörölve — hogy itt a tojások táncot jártak, pedig bizony megennék, ha volna, de nincs. Hanem a szalma az ágyban igaz, hogy meggyulladt, meg a lepedő is, az ágyterítő is.

Megmutatja a kamrában a megégett ruhákat, a konyhában s a szobában a tányérok fölött a pörkölődés nyomait.

— Mink nem hazudunk — mondja az özvegyasszony. Az igaz, hogy az ablakok kipattogtak s a falon a kép meggyulladt, meg a kukoricaszak lebűf-fant.

— Itt benn maradtak, néni? — kérdezzük.

— Dehogya mertünk volna itt benn maradni. El is mennék innen, de hol kapnánk lakhelyet. Még szerencse, hogy világos nappal történt, mert az ember megtévedt volna.

— En azóta teljes nyomorult vagyok — mondja az öreg utkaparóné rémült arccal — annyira megijedtem.

A cirmos nyugodtan hallgatja a történetet a meleg kályha mellett. A falon az ágy fölött szentképek, az alacsony, fehérre meszelt szobában.

— En nem voltam itthon — meséli Horváth Péter, egy slacsony, nagykereskedő kalapu öreg

ember — de mikor hazajöttem, akkor láttam, hogy az udvar ugy rögzölög, mint a tavaszi földek. Valaminek köll itt a földben lenni. Egy német mérnök járt nálunk, levett egy karót az udvarra, ott van a hiba — mondja. — Mész, vagy gáz van ott a föld alatt.

Bueszuzóra utánunk szól a hátralakó özvegyasszony:

— Kitalálták, hogy a nevelt fiam az oka mindennek, de hová volt az is, aki kitalálta. A gyereket Pestre vitték, de nem tudom, mit vizsgálnak rajta, imes annak semmi baja.

— Amikor nálunk ez az eset történt, rá pöntekre az egyik asárnap meg a másik szomszéd íggett le.

Kétfélmillió kosár gyümölcs került az idén piacra

Bent a városban élnek az élet. A leváltásban megtekintem a Katona József-re vonatkozó emlékeket, annak a régi, derék, kos takácsmesternek szeretettel ügörgző, megfakult leveleit halhatatlan fiához. A leváltás megmutatja a legrégebb keeskeméti magyar nyelvű oklevelét, egy citromsárga pergamenre írt engedélylevelet, melyben a derék keeskeméti szűcsmestereknek artikulusaik foglaltatnak össze. Az okiraton ott van a budai Tujgun basa peeséje és aláírása. Kelt 1559. évben. Nagy Péter bíróságában Szent Pál fordulása napja körül. Akkor talán nehezebb napok jártak Keeskemét fölött.

Október végén lezárult a város világhírű gyümölcsplaca. Bár az idén meglehetősen gyenge termés volt, mégis kétfélmilliónál több kosár gyümölcs került most is piacra. Meglátogattuk Rosenauer Lajost, az Áruforgalmi igazgatóját, aki a gyümölcstermesre vonatkozólag kérdésünkre a következőket mondotta:

— Junius közepétől kezdve, egészen addig, míg a szezon tart, naponta két vonat szállítja 25—25 vaggonnal a gyümölcsöt Keeskemétről. A termelők este hozák be a gyümölcsöt a városba.

Magyar orvos
Dr. A. G. STAINES
Dr. HONIG ANDOR
ASSZISZTENS
8101 W. JEFFERSON AVENUE,
(a Cary Street sarkán).
Uj Bank of Detroit épületében
az emeleten.
TELEFON CEDAR 1842
RENDELÉS ÓRAK:
d. e. 10—12-ig, d. u. 2—6 óráig.

ÜZLETÉNEK VILÁGÍTÁSA

Egy vevő az üzletben felér az utcán nézelődő két egyennel.

Az az egyén azonban, aki az üzletben van, elmegy esetleg vétel nélkül, ha az árukat nem a kellő világításban látja.

És az a kettő, aki az utcán nézelődik, bejőhet az üzletbe, ha az áruk oly módon vannak kiállítva, hogy ez felkeltette bennük az érdeklődést.

Minden attól függ, hogyan vannak kiállítva az áruk, ez viszont szorosan összefügg azzal is, hogyan vannak az áruk megvilágítva.

Szívesen látjuk Önt. Keresse fel világítási szakértőnk, a ki tanulmányozni fogja az Ön üzletének világítását és tanácsokkal szolgál a tekintetben, hogyan lehetne azon javítani.

HIVJA FEL E SZÁMOT
MAIN 4300.

THE DETROIT EDISON COMPANY

lönösen katolikus részen 'nem ritka a 12, sőt 18 gyerekes apa se.

A nép különben gazdálkodik, a gyümölcstermelésben s a szőlőszetben kiváló emberek, például Katona Zsigmond, Mathiasz János, Hankovszky Zsigmond, Kocsis Pál és mások voltak tanítómesterei, akik közt nem egy világhírű szaktekintély is akad. Mondják, hogy két argentinai utazó hazánkon áthaladva, lezárt, a múlt vasárnap meghalt Matthiaszi meglátogatni, az ő nevével ismerik a másik világrészben is.

A leggyászosabb magyar sirlál

Itt alusza álmát a keeskeméti temetőben a város legnagyobb fia, Katona József, a Bánk bán szerzője, akinek megdöbbentő életet kevés magyar vergődött végig ezen a magyar földön.

A temetőből éppen temetnek a temetőszűcs felesége kalauzot el a sírjára. Huldögáll a hó, míg a régi behorpadt halimok közt megyünk.

— Nemsokára elviszik innen szegényt, — mondja az asszony, — a temetőt rendezik és az egyház már tervezi, hogy kiföldel-teti. (Igy mondja az egyszerű asszony: szegényt...)

Az ut mellett olvasom egy fejfárl:

Fekete Margdolna meghalt 1889.

A kántor éles szava ideesendül... et cum Lazaro, quondam paupere vitam habes sempiternam...

— Itt voltak a diákok s az egyház is kiűdött koszorút, — mondja az asszony. Félértünk a dombra. Egyszerű szürke kö, kiesi kerítés... Itt nyugszik Katona József.

Boros Ferenc.

Már megint "eltörölték" a cenzurát!

A Pesti Hirlap kesergése.

Hosszu idő óta ez az első újság-szám, mely cenzura nélkül jelent meg. A Bethlen-kormány eltörölte az előzetes cenzurát s ennek bizottságát főlösaltta.

Nem veszünk érzékeny busz-cenzorainktól, mert nem lehet a mai világban tudni, hogy nem lesz-e még valaha ujra szerencsénk hozzájuk.

Az olvasók bizonyára a boldogságnak és elégtelérzésnek ujjongó hangjait várják most már a cenzurától főlösabudult újságok hasábjairól. És elvárják, hogy most már a teljes igazság mindenkiel szemben teret találjon a "szabad" sajtóban.

Hát kétségekivül nagy haladás a multtal szemben a cenzura eltörlése. S amennyiben ebben a tényben annak beismérése rejlik, hogy az újságírók a maguk lelkiismeretének és hazafias érzésének világa mellett maguk is megtalálják a helyes utat az ország érdekében, köszönjük is ezt a bizalmat.

De nagy oka van annak, hogy a cenzura eltörlése dacára sem lehet örömrünk teljes, mert sajtószabadságról, fájdalom, még most sem beszélhetünk.

A kormány ugyanis nem törölte el a cenzurát is veszedelmesebb rendeletét, mely az újságok terjesztésének, sőt megjelenésének betiltását s a kormány tetszésétől tetto függővé. Sajtószabadságról s az igazságnak szabad kimondásáról csak akkor lehet szó, ha a független bíróság és az esküdtsek az újságíróknak fellettes fóruma és ítélőtörője.

Az az abszolútisztizmus és reakciós rendelkezés, hogy a miniszter a maga belátása szerint egy lapot be is tilthat, ha az szerinte "közérdek"-et sért, sokkal sérelmesebb és veszedelmesebb a cenzuránál.

Mert mindig akadhat miniszter, aki a maga politikájá-

Floor Sample Butorkiárusítás!

\$1.00 KÉSZ-PÉNZ

\$1.00 KÉSZ-PÉNZ

ACÉLÁGYKÉSZLETEK

E sample kiárusításon nagyszerű alkalmi vételeket talál, köztük első minőségű acél-ágyakat hallatlan olcsó áron. A legjobb ezek között ez a két inches egy darab rúdból készült fehérre szomancozott ágy — garantált tiszta fém ruganynyal és vattamatracsal. Kiarusítási árak \$1 készpénz, 50c hetenkint

\$19.75

FÉNYEZETT DRESSZER \$13.75

Rendkívül értékes, első minőségű amerikai tölgyfa dresszerek. Ritka alkalom arra, hogy hálózobáját jutányos áron berendezze.

Kényelmes fűzetési feltételeket tudunk nyújtani. \$1.00 készpénz és 50 cent heti részletre.

SAMPLE SIFONÉREK \$14.50

Nem nagyszámban vannak ezek a sifonérok melyeket csak valamivel a beszerzési áron feül vehet meg. Mindégük nagyszerű alkalmi vétel.

\$1.00 készpénz és 50c hetente

SUMMERFIELD & HECHT

7925-41 W. Jefferson Ave. Detroit, Michigan

HIRSCHFELD BROTHERS

Hajójegy ügynökség. Készjegyű hivatal. Pénzküldési iroda.

HAJÓJEGYEK! PÉNZKÜLDÉS!
7724 W. JEFFERSON AVE.,
Delray, Detroit, Mich.

A FŐVÁROS BEFÁSITJA A KIIRTOTT ERDŐTERÜLETEKET

Budapestről jelentik: A főváros közigazgatási bizottságának erdési alosztálya Bercezl Jenő tanácsnok elnöklésével tegnap tartotta e hónapban első ülését. A bizottság a városgazdasági ügyosztály beadványával foglalkozott. A főváros tanácsa ugyanis elhatározta, hogy a forradalmak és a kommun alatt kivágtott és elpusztított erdőket felújítják. Gukler főerdőtanácsos javaslatára mindenelőtt a Wekerle-telep és Erzsébetfalva környékét fásítják be. A két telep környékén több mint háromszáz hold

Dr. M. E. Kohn

8100 West Jefferson Ave.
Rendelő órák: d. u. 1—3-ig, este 7—9-ig.
Iroda: Cedar 1880
Lakás: West 1905.

Bábás

RENDELŐ SZÉNY MŰTEREM
8147 WEST JEFFERSON AVE.
Detroit, Mich.
Phone: Cedar 2525

JUNIUS HÓNAPBAN

ujra kinyílik az Egyesült Államok kapuja a magyar bevándorlók részére.

Ha családját ki akarja hozatni, már most gondoskodjon róla, hogy az első köztört jöhessenek ki.

Bővebb felvilágosítást szívesen adok, ha bejön hozzám.

Duschinsky Jenő

hajójegy és pénzküldő irodája
7800 W. JEFFERSON AVE., Detroit, Mich.

Szende Ferenc

itt az egyedüli ZENETANÁR
ki szakértelmével és biztos sikerrel
ZONGORA ÉS HEGEDŐ
leckeit ad. Uj cím:
PROF. F. SZENDE
8128 W. Jefferson Ave.
Tel. Cedar 1184.

erdőt pusztítottak ki a forradalmak alatt. A közigazgatási bizottság a javaslat szerint utasította a városgazdasági ügyosztályt, hogy a befásítást a tavasz feltehetően megkezdjék. Egyben átirnak az illetékes rendőri hatóságokhoz, hogy a főváros erdőinek megóvására a kellő intézkedéseket tegyék. A befásítást negyedszáz millió koronába kerül.

UJ TALÁLMÁNY A TÁVBESZÉLŐ ÉS TÁVIRÓ FEJLESZTÉSÉRE

Berlinből jelentik: A Hűh-féle szokratávíró társaság nagyjelentőségű találmányt mutatott be minap szakemberek nemzetközi gyűlékezettnek: a mágnes és vas nélkül előidézett villamos vonzást. Az új föltalálás villamos vonzóerőnek az a sajátsága, hogy minden fém nélkül tud hatni a kőre is, ami főképpen a távirás és a telefon fejlesztésére nézve rendkívül fontos. Az új energia 300—500-szor kevesebb áramot fogyaszt, mint a mostani táviró és távbészélő, a mellett a teljesítményessége sokkal nagyobb. A táviró ezzel az energiával percenként kétszer betűt tud leírni, ami hihetetlenül nagy eredmény. Németország nagyon sokat vár az új találmánytól, amely rövid idő alatt átterjed az egész világon.

Levél Mary Pickfordnak az óhazából

Szépreményű
Pickford Mariska
kisasszonynak
New York,
Főposta, posztrestant.
Budapest, dec. 24.

Mélyen tisztelt Nagysám!
Boesánatát kell kérnem, hogy jelen soraimmal zavarom, de a kedves Művészónő látni fog az alábbiakból, hogy nem léha kalandvágy bírt e sorok megírására, hanem abszolút komoly szándék. Nevem Kovács Tivadár, jövedelemem havi 4200 korona fix és 5800, uszkeve 6950 korona mellé, ami még a mai körülmények között sem megvetendő, sőt igen jó házból való, fin vagyok. Szüleim élnek, szatócsüzletük van Erzsébetfalván, jövedelmükből szépen megélik, hálistén, nem szorulnak támogatásra. Három nővérem volt, egy meghalt, kettő férjhez ment, mindkettő példás családi életet él, Ha Mariska kisasszony megismeri, tudom szeretni is fogja őket.

Igen tisztelt Művészónő, minék kérelgessük a szót? En kegyedet féltve elöl láttam meg először a Múzsgép-Othoban, (oda szokok leggyöször járni), azóta láttam már a Helikonban, az Urániában, a Rojában, az Omniában, ahol csak fel tetszett lépni, én ott voltam, mondhatom, egy vagront költöttem mozdjegyekre, igazán nem azért mondom, mintha a pénz sajnálnám. Igen tisztelt Művészónő, minél többször láttam kegyedet, annál erősebben éreztem, hogy kegyed az a hölgy, akit a jó Isten számomra teremtett és hogy elbizakodás nélkül mondva, én vagyok az a férfi, akit a jó Isten kegyed számára teremtett. (Jelen levelemhez mellékelek 1 drb. fényképet. Meg nem felel eseten kérem vissza!)

Igen tisztelt Művészónő, tessék informálnod utánam, meg tetszik tudni, hogy abszolút szolid és megbízható ember vagyok. Részemről léha kalandvágy ki van zárva, anyagi érdek sem vezet, nem is kérdem, hogy a művészónő anyagilag hogy van hazuról csereszve, én, kérem, hálistén vagyok abban a helyzetben (valutázással is keresem valamiesket), hogy szerelmi házasságot követhessek el, ha találok egy olyan nőt, akinek személye megfelelőnek látszik.

Igen tisztelt Művészónő, a távozás a mai modern korszakban már nem képezhet akadályt, két hét alatt kegyed itt lehet Pesten, vagy én ott kegyednél, de mégis jobb volna, ha kegyed jönne ide, bár én ott sem volnék elvesztett ember, de itt fix állásom van és a fix az mégis csak fix, nem igaz?

Igen tisztelt Mariska kisasszony, van szerencsém megkérni

ITÉLET A KASSAI HAZAÁRULÁSI PÖRBEN

Pozsonyból jelentik: Ez év elején a szinai csendőrpáncsnokság három embert tartóztatott le, kaik hamis utlevéllel Magyarországból Lengyelországba akartak szökni. Kihallgatásuk alkalmából kiderült, hogy mindhármnan volt magyar tiszt. A tartóztatottak közül kettő: Kormos Károly és Kilb Géza eszeshalvák, állampolgárok, a harmadik: Katona Sándor debreceni illetőségű. A volt tisztet átszállították a kassai hadosztálybírószék fogházába, lefolytatták ellenük az eljárást és szerdán tartották meg a főtárgyalást. Mindhármukat az állam hadereje ellen elkövetett büntetendő vádolják, mert letartóztatásuk előtt a magyar nemzeti hadsereg "Ferenc munkásosztályában" szolgáltak és azért akartak hamis utlevelekkel Lengyelországba menni, hogy ott belépjenek a lengyel-magyar légőba. A bíróság bűnösségüket beigazolta, találta és négy-négy évi nehéz börtönrre ítélte őket.

A LÓ FARKÁHOZ KÖTÖTTÉK

Budapestről jelentik: Középkori kegyetlenséggel végrehajtott gyilkosság történt a minap Borsodgészti községben. Löffler András gazdálkodót a rokoni kihívták a szőlőhegyre, ott a pincében mulatozni kezdtek vele, amíg berugott. A magával tehetetlen embert ezután a ló farkához kötötték, úgy vonszolták egész hazáig. A borzalmas séreléseket szenvedett és szétrúzóított emberben még volt egy kis élet, mire a lelketlen emberek agyonverték. A csendőrség elfogta a gyilkosokat és erősen nyomoz a bűntény részleteinek és előzményeinek felderítésére.

a kezét. Hűséges, jó férje leszék, ezt ígértem. A mi családunkban csupa híres jó férj van.
Kérem szives melőbbi választát levélben, vagy ha fél, hogy a levél nem jön meg, lehetne írásban tudtomra adni szives választát, hogy ha a legközelebbi darabban, amiben füllep, z első jelenetben megvakarja a jobb fülét, akkor ez azt jelenti, hogy a továbbiakról tárgylhatunk! Igaz, ez a gondolat igen tetszik nekem: New Yorkban, Párisban, Londonban és Pesten is sok ezer ember fogja látni, hogy Pickford Mariska megvakarta a jobb fülét és csak egyetlen ember fogja tudni, hogy ez mit jelent és ez a boldog ember csekélyesem lesz!
Vagyok nagysám kezét csókolva imádója

Kovács Tibor.
Pontos-cím-utca 48., II. 6.
U. i. Ha már asszonynak tetszik lenni, kérem ajánlatomat semmisnek tekinteni és leveleimet további komplikációk elkerülése végett kedves férjének nem megmutatni.
U. i. II. Ha övegyasszonynak tetszik lenni, ez nem akadály.

SVÁJC NEM ÖRÜL A JÓ VALUTÁJÁNAK

Bécsből jelentik: A szövetségi tanács gazdasági bizottsága indítványt terjesztett be a svájci frank árfolyamának mesterséges leszorításáról.
Az indítvány szerint jelenleg hétszáz millió frank van Svájcban aranyfedezete. Javasolják, hogy becsásának ki fedezet nélküli további hétszáz millió frank papírpénzt, hogy ezzel lejjebb szorítsák a frank mostani túlságosan nagy árfolyamát és Svájc gazdasági helyzetét megjavítsák.
A szövetségi tanács elvetette a javaslatot azzal a megokolással, hogy fedezet nélküli papírpénz kibocsátása a valutárfolyamát rövid időre lejjebb szorítaná ugyan, de az így támadó pénzhiány Svájcban további drágulást okozna. Elsősorban az élelmiszerek és a fontosabb iparicikék drágulnának meg nagy mértékben, ez pedig az exportálást is megnehezíti; úgy hogy a javaslat nem érne el eredeti szándékát. Az általános drágulás esetén a külföld még nehezebben tudná szükségleteit Svájcba beszerezni, mint eddig.

Bütort, kályhát, szőnyeget

Detroitban legolcsóbban vehet az Ujévben is csak úgy, mint eddig

Gunsberg Bros.

butor, kályha, szőnyeg üzletében
3015 WEST JEFFERSON AVE., DETROIT, MICH.

Mi vagyunk Delrayben a hírneves Pathe fonográfok elárúsítói

Hallgassa meg legújabb magyar lemezeinket ezeken a nagyszerű fonográfokon.

Delray
Insurance Agency
15 erős biztosító társaság képviselője, melyek biztosan megvédik ügyfeleinket.
Tűz, élet, haláleset, automobill, üveg és betörés
BIZTOSÍTÁS
3005 West Jefferson Avenue, Peninsular Bank Building Cedar 378.

Ha bármilyen díszes kivitelű nyomtatványra van szüksége, rendelje meg azt a Magyar Hírlap könyvnyomdájában.

FÖLDET KAPNAK AZ ERDÉLYI ÉS BÁNÁTI GYÁRAK

Budapestről írják: A román kormány az agrárreformmal kapcsolatban elhatározta, hogy a cukor-, szesz- és élesztőgyáraknak — üzemek zavartalan fenntartása érdekében — a kisajátítás elől elvon és a gyártelepeknek rendelkezésére boesít bizonyos nagyságu termőföldeket. A rendelet értelmében eukorfinomított 500 holdat, a nyers eukorgyárak 300 holdat, szesz- élesztő és olajgyárak pedig 100 hold területet kapnak. A rendelet végrehajtását már is közeli hetekben megkezdik.

AZ OROSZORSZÁGI TUSZOK MÁSODIK CSOPORTJA

Budapestről jelentik: A reváli egyezmény alapján az Oroszországba toloncolt kommunisták közvetlen hozzátartozói, feleségei, gyermekei egy csoportban összegyűjtve szintén kiutaznak Oroszországba. Az eredeti terv szerint már a múlt hét végén Németországban keresztül Rigába, illetve Oroszországba utaztak volna. Az asszonyok és gyermekek utazása azonban, melyre minden intézkedés megtörtént, halasztást szenvedett. Az egyezmény értelmében ugyanis az Oroszországban szülő tuszok egyik csoportját a múlt hét folyamán Magyarországra kellett volna irányítani, a szovjetkormány azonban egyelőre ismeretlen okoknál fogva visszatartotta őket. A külügyminisztérium megbízásából Jungertl miniszteri osztálytanácsos Reválba utazott, hogy a magyar külügyi és az orosz szovjetkormány közti megállapodások pontos végrehajtását sürgesse. Jungertl utja eredményesül járt. A mai nap folyamán a külügyi minisztérium ugyanis értesítést kapott, hogy az Oroszországban lévő tuszaink újabb csoportja néhány napon belül elhagyja az orosz földet. Vízontápl. decemb. ber 20-ika körül a magyar Oroszországban lévő kommunisták gyermekei és feleségei és az elítélt kommunisták újabb csoportja elindult Oroszország felé.

A NEMZETKÖZI DUNABIZOTTSÁG POZSONYBA KÖLTÖZIK

Budapestről írják: A lapok prágai jelentést közölték, amely szerint a jelenleg Budapesten ükélő nemzetközi Dunabizottság tagjai holnap érkeznek Pozsonyba, hogy a bizottság Budapestről Pozsonyba való végleges átköltözéséhez szükséges előkészületeket megtegyék.
A Dunabizottság valószínűleg teljes személyzetével költözik Pozsonyba. A esek követésén azt a felvilágosítást kaptuk, hogy az átköltözést egyelőre megakadályozza az a körülmény, hogy a bizottság részére eredetileg kiszemelt Frigyes királyi herceg féle kastélyban ideiglenesen a esek katonai parancsnokság van elhelyezve. Így felmerült az a terv is, hogy míg megfelelő elhelyezést nem sikerült biztosítani, addig a bizottság egy dunai személyszállító gőzöson rendezkedne be.
A Dunabizottság sürgős elutazására vall az a körülmény is, hogy Prokopp mérnök, a esek kormány megbízottja, aki a volt monarchia hajóparkjának Magyarországi és Csehszlovákia közötti felosztásával kapcsolatban jött Budapestre és egyben a Dunabizottság Pozsonyba való átköltözésénél is nagy szerepet játszott, véglegesen Pozsonyba utazott vissza.

FÉLÓRA ALATT AKART SZÁZEZREKET KERESNI

Budapestről jelentik: K. Dezső kereskedelmi gyakornokot munkaadója azzal bírta meg, hogy a postatakaréknál váltson be egy 140 ezer koronás csekket. A gyakornok a pénzt felvette és hazafelé igyekezett. Amint az utcán megy, egyszer csak valaki utána kiált:

— Szervusz Dezső! Nem ismeresz?

A gyakornok hátranézett és egy fintalembert látott, aki nagy sziveséggel közeledett feléje és mikor beszélgetésbe ereszkedett vele, azt állította, hogy valaha a Röser-intézetben osztálytársa volt. Elmondta, hogy most egy nagy üzletet csinált, egymillió koronáért vesz dollárt. Ezen az üzleten félóra alatt százezreket keres. A millió koronából még épen a száznegyvenezer korona hiányzik, a mit K. Dezső felvett. A gyakornok belement az üzletbe és odaadta a száznegyvenezer koronát ismeretlen ismerősének, aki Nagy Géza néven mutatkozott be neki. Később azonban kiderült, hogy Mitler Gézának hívják. Együtt mentek el ahhoz a bankbizományoshoz, aki az üzletet állítólag lebonyolította volna. Mitler a gyakornokot a Herz-körutra vezette egy ház elé, amelyben kávéház is van. Ott azt mondotta K. Dezsőnek, hogy várjon egy darabig, míg ő a tözdebizonyossal beszélget. A gyakornok addaig az iteán maradt. Pár perc múlva visszatért Mitler és bevezette a gyakornokot a kapu alá, hol egy ajtóra mutatott, amelyen a követhető névjegy állt: Bolgár Ferenc tözdebizományos.

Elvette K. Dezsőtől a száznegyvenezer koronát, majd illedelmesen kopogtatott a névjegy ajtón és benyitott. Elmúlt egy félóra, Mitler csak nem mutatkozott. Erre a gyakornok nyugtalankodni kezdett és ő is benyitott a névjegy ajtón. A legnagyobb csodálkozására a kávéház konyhájában találta magát. Mitlernek pedig nyomaveszett, mert a konyhán keresztül a kávéháza és onnét az utcára szökött. A gyakornok rögtön jelentést tett a rendőrségen. Mitler rövidesen elfogták Pápan. Az ügyet ma tárgylták a törvényszéken. A bíróság Mitler Gézát esalásért 1 évi börtönrre ítélte.

ELITÉLTÉK A MISKOLCZI ÉJLEI ZAVARGÓKAT

Budapestről jelentik: a miskolci rendzavarók ügyében a miskolci rendőrség kihágási bírósága minap hozta meg ítéletét. 8 rendzavarót ítélték el, közülük egyet elzárásra, hetet pénzbírságra. A vádlottak a kiknek neveit a rendőrség nem hozta nyilvánosságra, megnyugodtak az ítéletben.

Dr. Herbert Havas Leo
MAGYAR POORVOS.
Peninsular Bank épület.
Hivatalos órák:
D. e. 9-11-ig, d. u. 2-3, este 6-8.

SZÉNI! SZÉNI!
Boldog Ujévet kívánunk összes ismerősöknek és mélyen tisztelt veivóinknek!
Ugy bizonyíthatja magának a Kolumbus, Mész, Boldog Uj Estendő, ha szándékának van a mi leállítását iránk mellett.
Egy és Onestus size Solvay kokos tonnája \$12.00
Solvay kokos Solvay kokos tonnája \$10.25
Egy és Onestus size Solvay kokos tonnája \$8.50
A legjobb minőségű Lump \$8.50
A legjobb minőségű egy-size phosszen \$8.00
W. Va Run of Mine Lump szén \$7.00
Poenhontas Mine Run \$7.00
Poenhontas Lump egy size \$10.50
Egy size keményeszen \$14.25
Onestus keményeszen \$14.50

THE UNION COAL COMPANY
AZ EGYÉDÜLI MAGYAR SZÉNÜZLET
Melrose 3648. 8519 SOUTH STREET. Cedar 3294.
MINDEN VEVS ERTESEZÉS UNYVI ALAPJAZOGT KAP.

BÁL

Füvés Zene-
idén az ál-
mely minden
ben sikerült,
már 7-ikén a
ban játszódot
zép számú és
jelent meg,
ompás zenéje
eli órákig mu-

berger Géza
alatt igazán
rodunkált, pihe-
szébbnél-szebb
fiatalos tűz-
os jelmezekben

kitűzött értékes
riska és Faragó
el, a férfi dí-
ár József és H.

szán elsőrangú
volt közönség
szerűen mula-

Stove Polish
Minden tisztán
szépen és a par-
tal nem a legjobb
valaha is használt,
ott, az hol vette,
Sik stov. Po-
ve Polish Works
Illinois.
Minden tisztán
szépen és a par-
tal nem a legjobb
valaha is használt,
ott, az hol vette,
Sik stov. Po-
ve Polish Works
Illinois.
Every Drop

könnyebben nyulna a gyűrűje után, azok fürgébbek.

De a fiatal leányoktól nem egy ugrás a vén leányok; az két ugrás: közbül a menyecskek vannak. A vén leányok az utolsó stáció.

A bakfisek és vén leányok két külön világ. Gregorics Párlól azt mondják a kis Karolinak, a bakfisek, hogy vért köp s erre a kis Karolin megijed és a Gregorics Pál másodikori látogatásánál már csak a szánalom van benne a sebesen kopogó kis szivében, mely még tegnap a négylovas hintó láttára egészen más érzelmeket igyekezett oda bedisputálni. Ah, szegény Gregorics Pál! Vért köp a szegény Gregorics Pál. Hiába rizza odakint a szán elé fogott gyeplyés ló a nyugtalan fejét, ma már nem szól olyan betyken a csepenyűje. Hiszen Gregorics Pál vért hány.

Oh te kis bamba Karolin! Tudod, elhíszem neked, hogy csunya, satnya ember ez a Gregorics Pál, de milyen gazdag és végre is ő a saját véret köpi. — hát mi közöd neked hozzá?

Hidd meg nekem, Rozália, aki mindössze tíz évvel járt előttem a "madamehoz", — már nem volna olyan édes kis mamlasz, mint te. Rozália már filozóf és ha azt mondának neki Gregorics Párlól, hogy vért köp, azt gondolná magában:

— Valóban, ő egy értékes ember.

Felkiáltana hangosan:

— Ápolni fogom.

És mélyen alul az agy fenekén, ahol azok a sugalmak vannak, amik még nem válhatnak szavakká, mért még nem is gondolatok, csak önző érzések lerakódott iszapja, mélyen alul már ott rejtenék a számítását:

Ha már is vért köp Gregorics Pál, hát hamarább lesz végre készen.

Ah kis bakfisek, ti még nem ismeritek az életet; a hosszú szoknyát már rátok adta az édes mama, de az eszetek még rövid maradt. Ne haragudjatok rám, hogy ezt a szemetekre vetem, de kénytelen vagyok, hogy az olvasó előtt megindokoljam, miért nem kapott közületek feleséget Gregorics Pál.

A dolog igen egyszerű, a kinyílt rózsza már nem tiszta; a méh furdott a kelyhében bogár hált már benne, de a felső bimbó belsejében még egy porszem sincsen a földiekéből.

Ezért kapott annyi kosarat Gregorics a bakfisektől: kezdte is belátni apránként, (mert mondom, igen jó ember volt), hogy csakugyan nem neki való a házasság; a bakfiseknek igazuk van, ha kifogásolják, hogy vért köp. A vér végre is valami másra való.

Elhatározta, hogy nem házasodik meg,

Mégis feloszlatják a nemzetgyűlést

MARCIVS VÉGEN LESZNEK AZ ÚJ VÁLASZTÁSOK. — BETHLEN KIJELENTETTE, HOGY A VÁLASZTÁSOK MIATT KÉR HAT HÓNAPI INDEMNITÁST. FONTOS PARTÉRTEKEZLET A KISGAZDÁKNÁL

BALTAZÁR A LIBERALIS ELEMEL TERHODITÁSÁRÓL

Dudapest, december. A pénzügyi bizottság tegnap ülésén puitant ki az a szenáció, hogy Bethlenék végre mégis elszánták magukat a nemzetgyűlés feloszlatására. A miniszterelnök ügylátszik csak most jutott véglegesen erre az elhatározásra, miután az egységes pártot sehogys tudta összegyűrní, akárhogy is fenyegetőzött az új választások elrendelésével.

A pénzügyi bizottság ülésén Sándor Pál kifejtette, hogy nem szavazhatja meg a kormányban a hat hónapi indemnitást, csupán három hónapi-fóhatalmazást tart célszerűnek, mert nem tudja, hogy a miniszterelnök milyen választójogot fog a nemzetgyűlés elé terjeszteni. Hangoztatta, hogy a választójog kérdésének letárgyalása után egy-két nap alatt le lehet tárgyalni az indemnitás meghosszabbítását. Ezenkívül fölvilágosítást kért a kabinetől az elmaradt zárszámokról.

Bethlen miniszterelnök a következőkben válaszolt: — A kormány az azért van szűkebb a hat hónapi indemnitásra, mert

február 16-án lejár a nemzetgyűlés mandátuma és új képviselőválasztás válik esedékesé. Ezért van szükség a hosszabb pénzügyi fóhatalmazásra, hogy a választást vezető kormány ne kerüljön ex-lexbe.

A nemzetgyűléstől függ, hogy milyen választójogot fog megszavazni. Kijelentem, nem tartom kívánatosnak, hogy az új választás a Friedrich-féle választójog alapján bonyolódjék le teljes egészében.

A miniszterelnök eme kijelentésével kapcsolatban úgy látják a helyzetet, hogy a nemzetgyűlés feloszlatása befejezett tény és az új választásokat legkésőbb március végén elfogják rendelni.

Bethlen ilyen irányú elhatározásának okát azt tartják, hogy a kormány helyzete ismét inog.

Nagyatádának és híveinek a támogatására Bethlen csak a mentelmi ügyek letárgyalásáig számíthat. Nagyatádi Szabó nyilatkozta, hogy a liberális elemek nem buktathatják kormányt. Hogy mi lesz ezután, arról majd annakidején gondolkodunk.

De azért máris elkezdett nemcsak a gondolkodásra, hanem a cselekvésre is az idő. Beszámoltam már arról, hogy tegnap táviratilag hívták Budapestre a kisgazdapárti képviselőket a szerdai pártértekezletre. Ez a pártértekezlet, amely ma este kezdődött és még a késő éji órákban sem ért véget, fontos kérdések fölött határos. A pártértekezlet

eddig lefolyásáról szóló értesüléseim szerint, először az aktuális ügyeket tárgyalták le. Az a fölfogás alakult ki, hogy a mentelmi kérdésben a sürgősség kimondásával és a nyolcórás ülés elrendezésével a párt elérte azt, hogy ez az ügy hamarosan lekerül a napirendről. Az értekezleten felszólalt nagyatádi Szabó István is, aki kifejtette, hogy a választási eljárást a mentelmi ügyek letárgyalása után a kormányval szemben.

MEGCSALT KIVÁNDORLÓK

Ungvárról jelentik: Podkarpatska-Russ területén veszedelmes kivándorlási esálok lepleztet le a csendőrség, amely állapította, hogy a rutén parasztlakó szánta fozottak ki mindegyikből a kivándorlás hiénái.

A csendőrség észrevette, hogy Munkács és Ungvár környékéről, továbbá az ungi zsupanátus északi részéből sok paraszt tünik el, miután mindenek pénzé tették. Ezek a ruszin parasztlakó aztán néhány hét múlva lerongyoltan, kitérve érkeznek vissza falujukba, ahol az addiginál is nyomorúságosabb helyzet van rájuk.

A csendőrség a gyanús jelenséget kutató rájöttek arra, hogy egy szélhámos társaság, amelynek tagjai jórészt galíciaiakból kerül ki, a hiszékeny falusiak szízeit vették rá az utlevélnélküli való kivándorlásra. A legkeveset több képtt festettek ezek a hiénák a jámbor parasztlakó elé, akiknek potom pénzért ígérték hajójegyet Amerikába és a legkitünőbb munkaalkalmakat.

A hiszékeny ruszinok kis házukat, ingóságukat pénzé tették, a pénzt pedig odaadták a banda tagjainak, akik gyalog átesempézték a hegyeken át áldozataikat lengyel földre, onnan eljutatták Hamburgba, ahol a teur gepartron egyszerűen faképnél hagyták őket. Néha napokig álldógtáltak a boldogtalanok a tenger partján fillér nélkül, amíg aztán rájöttek, hogy becsapták őket. Akkor gyalog indultak hazára és a legnagyobb nélkülözések között érkeztek vissza falujukba, ahol nem mertek a csalók ellen följelentést tenni, mert attól féltek, hogy az utlevél nélkül való kivándorlás miatt ők is bajba jutnak.

A nagyszabású szédélgesnek — a csendőrség megállapítása szerint — több száz áldozata van, főként Szerednye, Csértész, Munkács és Ungvár vidékén és százezreket tesz ki a szegény emberektől kiesalt pénzék összege. A banda tagjai közül eddig ötven kerültek kézre, míg a többi szélhámos idejében megneszelte, hogy baj van és átszökött a lengyel földre.

A liberális elemek terhódítása kétségtelenül megállapítható és ez a megállapítás indította a kormányt arra, hogy hajlandóságot mutasson a szociáldemokraták felé. Nem tudom azonban elképzelni, hogy miképen látja a komány lehetne azt, hogy maga mögött hagyott sötét múlt után, a szabadságjogok ígérték ködében, a szociáldemokraták megnyerhessék. Annyi bizonyos, hogy a szociáldemokratáknak a liberális bloktól való elválása és a kormány reakciójához való csatlakozása a liberális blokt nagyon meggyöngitendő, de egyfelől ez olyan egészségtelen és természetellenes helyzetet teremtene, amely halvaszületetnek nevezhető, másfelől pedig a legféltelenebb fentázának is valószínűtlen még a föltevése is annak, hogy a szociáldemokraták hajlandóságot mutatnak a kormányhoz való csatlakozásra. A szociáldemokraták következtéseket szoktak lenni elvben és gyakorlatban egyaránt. Az a helyzet, hogy a kormányhatalom természetellenes politikára támaszkodik, a lelkek termékeny eveje nélkül Szóval konszolidációról nem beszélhetünk.

Még sivárabb a helyzete Bethlennek a keresztény pártban. Mint kiderült, itt útközben a miniszterelnök folytatta a tárgyalásokat az egységes párti rögeszme érdekében. A párt többsége azonban arra az álláspontra helyezkedett a kompromisszumos kísérlet meghiusulása után, hogy az akciót csak a keresztény tábor megosztása nélkül lehet érdemi leg keresztülvinni, a pártzszak és főhadnagyi, Karay István és Schnitzer Ágost ellen emel vádat, valamennyiük ellen a büntető törvénykönyv 155. szakaszában meghatározott lázadás bűntette címén. A vádirat a budapesti büntető törvényszék előtt megilletkes bíróságként.

Az ügyészség eszerint nem a rögtönítelő, hanem a rendes bíróság elé kerül a királyi puccs ügye. — Az ügyészség indítványozza a letartóztatott képviselők fogvatartását. — Andrásy homloküreggyulladását kapott.

Budapest, december 20. A királyi puccsban való részvétel miatt fogvatartott politikusok, valamint a puccs többi résztvevői ügyében végre benyújtotta a budapesti ügyészség a vádiratot a büntető törvényeség gróf Andrásy Gyula, Rakovszky István, gróf Sigray Antal, dr. Gratz Gusztáv, Borovicsényi Aladár követségi titkár, Lorenz százados, Alexy András főhadnagyi, Karay István és Schnitzer Ágost ellen emel vádat, valamennyiük ellen a büntető törvénykönyv 155. szakaszában meghatározott lázadás bűntette címén. A vádirat a budapesti büntető törvényszék előtt megilletkes bíróságként.

Az ügyészség eszerint nem a rögtönítelő, hanem a rendes bíróság elé kerül a puccs résztvevőinek pörét tárgyalni. A vádirat indítványozza az ezidőszert még szabadlábban lévő Alexy főhadnagyi, Kray István és Schnitzer Ágost vizsgálati fogságba helyezését, valamint

illetve a vizsgálati fogság elrendelését. A vádirat utal arra, hogy a gyanúsítottak letartóztatását, illetve eddigi fogvatartását az ügyészség saját hatáskörében fogatosította.

Beniczky Ödön ellen az ügyészség nem emel vádat, az ő ügyét elkülöníti a többiekétől és indítványozza, hogy a vádtanács indítsa meg Beniczky ügyében a vizsgálatot és annak tartamára

rendelje el vizsgálati fogság címén további fogvatartását. Az ügyészség vádiratát a vádtanács elnöke már kézhezkapta és a pörrendtartás értelmében nyomban kiadta az ügyet az illetékes vizsgálóbíróknak, aki elsőfokon rövidesen dönteni fog a letartóztatottak további fogvatartása ügyében. A vizsgálóbíró döntése ellen fölfolyamodásnak van helye a vádtanácsához, onnan a táblához, amelynek döntése jogerős.

A letartóztatottak védői egyö-

ben eljárnak. Evégből vasárnap közös értekezletet tartottak. Andrásy védője, dr. Dolesehall Alfréd egyetemi tanár hétfő délután terjedelmes beadványt nyújtott a vizsgálóbíróhoz. Kifejtette a beadványban, hogy Andrásy további fogvatartására nincs törvényes ok, mert szökéstől nem kell tartani. A szökés, mondja beadványában, hogy Andrásy további fogvatartására nincs törvényes ok, mert szökéstől nem kell tartani. A szökés, mondja beadványában a védő, erkölcsi öngyilkosság volna Andrásy számára és beismerése a lázadásban való bűnösségnek.

Vázsonyi Vilmos, Gratz Gusztáv védője, valamint Beniczky kivételével a többi vádlottak védői is hasonló tartalmu beadványt készítenek intézni a vizsgálóbíróhoz. Beniczky ügyében ilyen beadványnak nem volna helye, mert az ő ügyének mai stádiumában a bünvádi pörrendtartás szerint a vizsgálóbíró sajtó hatáskörében dönt az ügyészség fogvatartás főtartása iránt előterjesztett indítványa ügyében. A hétfő déli budapesti lapok valószínűleg tartják, hogy a vizsgálóbíró Beniczky szabadlábba fogja helyezni.

Jelentettük már, hogy Andrásy Gyula gróf a fogházban megbetegedett. Mint értesülünk, Andrásy betegsége most súlyosbodik azzal, hogy homloküreggyulladás lépett föl magafokozással. Háziorvosa, Kertész Aba dr. kezeli. A beteg állapota iránt állandóan igen sokan érdeklődnek.

A "Magyarország" közli, hogy az ügyészség vádirata illetékes íbróságul a budapesti törvényszékét jelöli meg és így amellet

GARAGE

Seakserü javítások másrészt árák mellett. — Ha kocsijának valami baja van, hozza be hoszánk, mi díjmentesen megvizsgáljuk.

DELRAY GARAGE
L. KRISTER 25 TARRA, tel. 820 CARY ST., CEDAR 471

KULACS GASPÁR
Delray legjobb VILLANYSZERELŐJE
8640 DEARBORN AVENUE, Detroit, Mich.
A bevezetési és beosztási költségek részleteiben fizethetők.

OLASZ VÉR — TÜZES VÉR!

Egy római levélből vesszük ki a következő kis tragédiákat, melyeket a forró itáliai vérelehet visszavezetni. Egy mozielőadás sötétjéből hirtelen sikoltás hangzik ki, egy nő sikoltása. A zongora elhallgat, a vilány kigyul és a nézőtérben egy vérről borított areu asszonyt találnak. Mi történt itt? Csak a "sfregio", az olaszok klasszikus borotvavágása az areon át, esáldótt szerelem, vágy, mint a jelen esetben, dühöngő féltékenysé bosszuműve. A merénylő a másik nő fiatalokor gyermeke volt. A tett célja tartós elkötelezés. A nő, a kinek arebört lerántották a borotvával, mindenüvé magán hordja annak a bélyegét, vagy a hűség nála pusztá szó. A férfi-világ aztán elíhet...

A második eset egy hölgy-párba. Két egyszerű asszony a lovagiaság szabályai szerint kihívta egymást. Néhány forduló után Sora Mária a szegény Sora Veliát olyan helyen találta megszuerni, hogy az utóbbi hölgy bizony egy ideig nem igen fog leülni. Ah, a szerelem! A szívben kezdődik és nem tudni, hol végződik... Említsük meg annak a jóesáldóbból származó fiatal katonának a tragédiáját is, aki szerencsétlenségére a hadnagyaalgyvált szeretett bele egy fiatal amerikai milliomosnyiba.

A hadnagyi győzött és az elkecseregett ifju imádottja szeméi előtt föbélőtte magát... Még két tragikus eset: egy külföldi katonai attasé agyonlövte magát és egy fiatal, szép polgárnő kétségbeesett jelenetek után megfojtja szíve választottját, egy sóffort, aki gyalázatosan elhallgatta előtte, hogy már régóta házasember.

A liberális elemek terhódítása kétségtelenül megállapítható és ez a megállapítás indította a kormányt arra, hogy hajlandóságot mutasson a szociáldemokraták felé. Nem tudom azonban elképzelni, hogy miképen látja a komány lehetne azt, hogy maga mögött hagyott sötét múlt után, a szabadságjogok ígérték ködében, a szociáldemokraták megnyerhessék. Annyi bizonyos, hogy a szociáldemokratáknak a liberális bloktól való elválása és a kormány reakciójához való csatlakozása a liberális blokt nagyon meggyöngitendő, de egyfelől ez olyan egészségtelen és természetellenes helyzetet teremtene, amely halvaszületetnek nevezhető, másfelől pedig a legféltelenebb fentázának is valószínűtlen még a föltevése is annak, hogy a szociáldemokraták hajlandóságot mutatnak a kormányhoz való csatlakozásra. A szociáldemokraták következtéseket szoktak lenni elvben és gyakorlatban egyaránt. Az a helyzet, hogy a kormányhatalom természetellenes politikára támaszkodik, a lelkek termékeny eveje nélkül Szóval konszolidációról nem beszélhetünk.

A liberális elemek terhódítása kétségtelenül megállapítható és ez a megállapítás indította a kormányt arra, hogy hajlandóságot mutasson a szociáldemokraták felé. Nem tudom azonban elképzelni, hogy miképen látja a komány lehetne azt, hogy maga mögött hagyott sötét múlt után, a szabadságjogok ígérték ködében, a szociáldemokraták megnyerhessék. Annyi bizonyos, hogy a szociáldemokratáknak a liberális bloktól való elválása és a kormány reakciójához való csatlakozása a liberális blokt nagyon meggyöngitendő, de egyfelől ez olyan egészségtelen és természetellenes helyzetet teremtene, amely halvaszületetnek nevezhető, másfelől pedig a legféltelenebb fentázának is valószínűtlen még a föltevése is annak, hogy a szociáldemokraták hajlandóságot mutatnak a kormányhoz való csatlakozásra. A szociáldemokraták következtéseket szoktak lenni elvben és gyakorlatban egyaránt. Az a helyzet, hogy a kormányhatalom természetellenes politikára támaszkodik, a lelkek termékeny eveje nélkül Szóval konszolidációról nem beszélhetünk.

A liberális elemek terhódítása kétségtelenül megállapítható és ez a megállapítás indította a kormányt arra, hogy hajlandóságot mutasson a szociáldemokraták felé. Nem tudom azonban elképzelni, hogy miképen látja a komány lehetne azt, hogy maga mögött hagyott sötét múlt után, a szabadságjogok ígérték ködében, a szociáldemokraták megnyerhessék. Annyi bizonyos, hogy a szociáldemokratáknak a liberális bloktól való elválása és a kormány reakciójához való csatlakozása a liberális blokt nagyon meggyöngitendő, de egyfelől ez olyan egészségtelen és természetellenes helyzetet teremtene, amely halvaszületetnek nevezhető, másfelől pedig a legféltelenebb fentázának is valószínűtlen még a föltevése is annak, hogy a szociáldemokraták hajlandóságot mutatnak a kormányhoz való csatlakozásra. A szociáldemokraták következtéseket szoktak lenni elvben és gyakorlatban egyaránt. Az a helyzet, hogy a kormányhatalom természetellenes politikára támaszkodik, a lelkek termékeny eveje nélkül Szóval konszolidációról nem beszélhetünk.

VÁDIRAT ANDRÁSSYÉK ELLEN

Rendes bíróság elé kerül a királyi puccs ügye. — Az ügyészség indítványozza a letartóztatott képviselők fogvatartását. — Andrásy homloküreggyulladását kapott.

Budapest, december 20. A királyi puccsban való részvétel miatt fogvatartott politikusok, valamint a puccs többi résztvevői ügyében végre benyújtotta a budapesti ügyészség a vádiratot a büntető törvényeség gróf Andrásy Gyula, Rakovszky István, gróf Sigray Antal, dr. Gratz Gusztáv, Borovicsényi Aladár követségi titkár, Lorenz százados, Alexy András főhadnagyi, Karay István és Schnitzer Ágost ellen emel vádat, valamennyiük ellen a büntető törvénykönyv 155. szakaszában meghatározott lázadás bűntette címén. A vádirat a budapesti büntető törvényszék előtt megilletkes bíróságként.

Az ügyészség eszerint nem a rögtönítelő, hanem a rendes bíróság elé kerül a királyi puccs ügye. — Az ügyészség indítványozza a letartóztatott képviselők fogvatartását. — Andrásy homloküreggyulladását kapott.

Budapest, december 20. A királyi puccsban való részvétel miatt fogvatartott politikusok, valamint a puccs többi résztvevői ügyében végre benyújtotta a budapesti ügyészség a vádiratot a büntető törvényeség gróf Andrásy Gyula, Rakovszky István, gróf Sigray Antal, dr. Gratz Gusztáv, Borovicsényi Aladár követségi titkár, Lorenz százados, Alexy András főhadnagyi, Karay István és Schnitzer Ágost ellen emel vádat, valamennyiük ellen a büntető törvénykönyv 155. szakaszában meghatározott lázadás bűntette címén. A vádirat a budapesti büntető törvényszék előtt megilletkes bíróságként.

Az ügyészség eszerint nem a rögtönítelő, hanem a rendes bíróság elé kerül a puccs résztvevőinek pörét tárgyalni. A vádirat indítványozza az ezidőszert még szabadlábban lévő Alexy főhadnagyi, Kray István és Schnitzer Ágost vizsgálati fogságba helyezését, valamint

illetve a vizsgálati fogság elrendelését. A vádirat utal arra, hogy a gyanúsítottak letartóztatását, illetve eddigi fogvatartását az ügyészség saját hatáskörében fogatosította.

Beniczky Ödön ellen az ügyészség nem emel vádat, az ő ügyét elkülöníti a többiekétől és indítványozza, hogy a vádtanács indítsa meg Beniczky ügyében a vizsgálatot és annak tartamára

rendelje el vizsgálati fogság címén további fogvatartását. Az ügyészség vádiratát a vádtanács elnöke már kézhezkapta és a pörrendtartás értelmében nyomban kiadta az ügyet az illetékes vizsgálóbíróknak, aki elsőfokon rövidesen dönteni fog a letartóztatottak további fogvatartása ügyében. A vizsgálóbíró döntése ellen fölfolyamodásnak van helye a vádtanácsához, onnan a táblához, amelynek döntése jogerős.

A letartóztatottak védői egyö-

ben eljárnak. Evégből vasárnap közös értekezletet tartottak. Andrásy védője, dr. Dolesehall Alfréd egyetemi tanár hétfő délután terjedelmes beadványt nyújtott a vizsgálóbíróhoz. Kifejtette a beadványban, hogy Andrásy további fogvatartására nincs törvényes ok, mert szökéstől nem kell tartani. A szökés, mondja beadványában, hogy Andrásy további fogvatartására nincs törvényes ok, mert szökéstől nem kell tartani. A szökés, mondja beadványában a védő, erkölcsi öngyilkosság volna Andrásy számára és beismerése a lázadásban való bűnösségnek.

Vázsonyi Vilmos, Gratz Gusztáv védője, valamint Beniczky kivételével a többi vádlottak védői is hasonló tartalmu beadványt készítenek intézni a vizsgálóbíróhoz. Beniczky ügyében ilyen beadványnak nem volna helye, mert az ő ügyének mai stádiumában a bünvádi pörrendtartás szerint a vizsgálóbíró sajtó hatáskörében dönt az ügyészség fogvatartás főtartása iránt előterjesztett indítványa ügyében. A hétfő déli budapesti lapok valószínűleg tartják, hogy a vizsgálóbíró Beniczky szabadlábba fogja helyezni.

Jelentettük már, hogy Andrásy Gyula gróf a fogházban megbetegedett. Mint értesülünk, Andrásy betegsége most súlyosbodik azzal, hogy homloküreggyulladás lépett föl magafokozással. Háziorvosa, Kertész Aba dr. kezeli. A beteg állapota iránt állandóan igen sokan érdeklődnek.

A "Magyarország" közli, hogy az ügyészség vádirata illetékes íbróságul a budapesti törvényszékét jelöli meg és így amellet

foglal állást, hogy nem statáriális, hanem rendes büntető eljárás alá tartozik az ügy. Kiss István táblabírónak, a törvényszék vádtanácsa elnökének hétfőn délután átadták az iratokat. A vádtanács elnökének módjában áll a további fogvatartás kérdéseben határozni. Beniczky Ödön ügyében a törvényszék elnöke küldi ki a vizsgálóbíró, aki a vizsgálati fogság főtartása, vagy fönn nem tartása kérdésében határoz. Szerdán dönt a vádtanács az ügyészi vádlóindítvány fölött. Beniczky ügyében az iratokat Lengyel Ernő vizsgálóbírónak szintén kiadták.

KNITTLI BÉLA
SZIVAR ÉS DOHÁNY ÜZLETE
8130 W. JEFFERSON AVE.

Ha Detroitból ki vagy be, vagy bárhová is akar költözned, — úgy keress fel
GÉCZY JÁNOS
MAGYAR FUVAROST
8105 Thaddeus Ave. (Cary sark)
Telefon: Cedar 491-W.

Balogh József
Fűszer és mézszósz üzlete
529 HARBAUGH AVE.,
Telefon Cedar 2225-W.

DR. GEO. H. MYERS
fogorvos
8101 WEST JEFFERSON AVE.
Detroit, Mich. Phone Cedar 498
Fogak pósmálását, fogorvosi javítás és fogmestert jutányos áron vállal el.

HA izléses nyomtatványra van szüksége, rendelje meg a
MAGYAR HIRLAP KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
8007
W. Jefferson Avenue.

KISS és FIA
saját vágóhid sajátkolbászgyár.
8301 WEST JEFFERSON AVENUE.
Telefon: Cedar 736.

Elsőrendű leveles fontja	13c
Szegyhus fontja	8c
Füstölt sódar fontja	15c
Friss pórsólt sódar fontja	14c
Szafaládé fontja	22c
Bécsi virsli fontja	22c
Parizer fontja	22c
Dismósajt fontja	18c
Május hurka fontja	12c
Nyári aszámi fontja	30c
Elsőrendű zsir fontja	15c
Dismókaraj pórsólt fontja	18c
Friss háj fontja	10 1/2c
Pórsólt sertés tisztán, fontja	13 cent

MAGYAR TEMETKEZÉSI VÁLLALAT ÉS KOPORSÓ RAKTÁR
Temetéseket civilis és legfényesebbek a legújabbakban a legújabbakban árákban
BICZÓ ÉS TÁRSA
5027 West Jefferson Avenue, Detroit, Michigan
Telefon Cedar 176.

hát oda sem nézett többé a lányokra, csak a menyecskékre. Azok körül kezdte csapni a levét, a szép vérbéli Vozárynének Bécsből hozatta a virágcsokrokat, a déleeg Muskelyi Mátyásnénak a kertjében egy szép este ötszáz fülemilét eresztett el, amiket nagy fáradtsággal fogdosztatt össze valahol Erdélyben. Egy nagy-enyedei madárkereskedő liferálta. Bámult a szép asszony mikor a vánkosain hánykolódva azzal a szép habbstevel, hogy miért énekelnek ma éjjel olyan szépen a madarak?

A menyecskének udvarolni, ez egy reális mérték. A bakfiseknek se itélik meg helyesen a férfit, a vén lányok sem, mindenkinek ferde a nézőpontja, mindenik egy csalfa vesszőparipán nyargal hanem a menyecskek, akik a tudás fája alól nézik, akik se nem álmodnak, se nem túrelmetlenek többé, egészen higgadtan megmutatják, hogy mennyit ér egy férfi. Az a helyes súly, a mennyit a menyecskék előtt nyom valaki.

Gregorics Pál, mint tódjuk-fódjuk az ő szerencsétlenségét, nem sokra vitte a menyecskéknél sem. Mindenütt az asszonyok adtak ki rajta, nem a férjek, pedig az ember egyenesen a férjekre utazik, hogy ők toborzólkoljanak a legvégén.

Nagyon, de nagyon unta magát, és nem tudta, hogy mihez kezdjen, mikor a szabadságharc kiűtött.

Gregorics Pál belátta, hogy ez is igaz, és állt a hivatalnokoskodástól, a közügyekről, mindinkább visszavonult a férfi társaságtól s elhatározta, hogy megházasodik és családot alapít. Hiszen elég tiszteltemeltő szép hivatás ez is.

Gregorics kezdett járogatni egyes házakhoz, ahol esinos leányok voltak, de az intrikus féltéstvérei, akik mindig remélték, hogy a vézna köhécselő emberke egyszer mégis meghal, minden szövődő viszonyát elrontották ravasszággal és cselekkal, (a mikről érdemes volna egy külön beszélt irni), úgy, hogy Gregorics Pál annyi kosarat kapott egymásután, hogy elhiresült róluk az egész országban. Később talán akadtak volna leánykák, akiket már nagyon is nyomott a pártja, (mert súlyos disz ám ez is egy idő múltán), de ezeket már a szégyen tartotta vissza. Hogy is ne? Hozzá menni ahhoz a legényhez, aki már annyi leánynak nem kellett...Ki akar a kosarak királyának a királynője lenni? No ugyan, senki sem. Szent András estélyén nagyon sok ólom megolvadt, sok ólom összekeményedett a Garam-menti udvarházakban, de bizony egyikből sem bonyolódott ki a Gregorics Pál alakja. Egy szó mint száz, ezeknek az ábrándos bakfisoknak nem kell Gregorics Pál. Poézis kell még ő nekik és nem pénz. Lehet, hogy valami vén leány

A VILÁG CSILLAGVIZSGÁLOI AKCIÓBA LÉPTEK A SVÁB-HEGYI INTÉZET TÁMOGATÁSÁRA

Budapest, december. A fogaskerekű mérges kis mozdonya még egy barna füstcsomót ereszt a kopolós ágak közé, sívít egyet és megáll. Svábhegyi végállomás. Kiszállók és lekerülők a Mátyás király-utra. A szél éppen szembe fúj, a szemző esőt kíméletlenül az arcomba veri. A sáros uton seholy lélek, két oldalt a nyaralók csukott szalagterese ablakokkal halottan, idegenül merednek bele a megkopaszott fakoronák és a szél monoton cívakodásába...

Harminekettes szám. Itt a svábhegyi csillagvizsgáló intézet ideiglenes helyisége. A villa Négel Adolfé, aki a fővárosban szakkülsőszéssel tette ismertté a nevét. A Dunántúl háromezer holdas birtoknak az ura, rajta tizenhatszáz kastélyal. Ilyen nagy urnak természetesen nem tetszett, hogy holmi csillagvizsgálónak helyet rekviráltak a villájában, ágát is ellene, de szerencsére hiába.

Átmegek a nagy, parkozott kertben. A verandán ülnek a négy, hogy itt csillagászok laknak: furesaformájú ládak, műszertokok, csillagászletrák egymás hegyén-hátán.

Az íróban Tass Antal, a csillagvizsgáló igazgatója fogad, alig látszik ki a rengeteg könyv közül.

Eppen rendezem a könyvtárt, — az asztalon oszlopokra rakott könyvekre mutat.

Kinn az előcsarnokban hatalmas távcsövek. A fal mentén spektroszkópok, mérőeszközök, különböző szélességű alaku műszerek, objektumbattériák állnak a szekrényekben. A fontosabb műszerek mind külön kis szekrényekbe csomagolva pihegnek és várják, mikor bonthatják meg új állomásukon az új éjszaka rejtelmes csillagsugarait...

Hátul a tetőig nyúló könyvespóle áll, roskadásig tele minden nyelvű és alakú füzettel, fizikai és matematikai munkával.

Néhány hónappal ezelőtt — mondja Tass Antal — körlevelet intéztem a föld összes csillagvizsgálóhoz és kértem őket, hogy a nagyrészt Ógyallán rekedt könyvtárunk pótlása képen küldjék meg a kiadványaikat és a nélkülözhető másodpéldányaikat. A körlevélre megmozdult a föld majd valamennyi intézete, válasszaikban a legmegleggebben üdvözlik a magyar csillagászatot és jelzik, hogy amit lehet, küldenek.

Ez a könyvespóle — és a tekintetével végigsimogatja a rajta sorakozó köteteket — ennek a körlevélnek köszöni tartalmát, amely pedig igen értékes.

— Néhány hónappal ezelőtt — mondja Tass Antal — körlevelet intéztem a föld összes csillagvizsgálóhoz és kértem őket, hogy a nagyrészt Ógyallán rekedt könyvtárunk pótlása képen küldjék meg a kiadványaikat és a nélkülözhető másodpéldányaikat. A körlevélre megmozdult a föld majd valamennyi intézete, válasszaikban a legmegleggebben üdvözlik a magyar csillagászatot és jelzik, hogy amit lehet, küldenek.

— Ez a könyvespóle — és a tekintetével végigsimogatja a rajta sorakozó köteteket — ennek a körlevélnek köszöni tartalmát, amely pedig igen értékes.

— Néhány hónappal ezelőtt — mondja Tass Antal — körlevelet intéztem a föld összes csillagvizsgálóhoz és kértem őket, hogy a nagyrészt Ógyallán rekedt könyvtárunk pótlása képen küldjék meg a kiadványaikat és a nélkülözhető másodpéldányaikat. A körlevélre megmozdult a föld majd valamennyi intézete, válasszaikban a legmegleggebben üdvözlik a magyar csillagászatot és jelzik, hogy amit lehet, küldenek.

— Ez a könyvespóle — és a tekintetével végigsimogatja a rajta sorakozó köteteket — ennek a körlevélnek köszöni tartalmát, amely pedig igen értékes.

— Néhány hónappal ezelőtt — mondja Tass Antal — körlevelet intéztem a föld összes csillagvizsgálóhoz és kértem őket, hogy a nagyrészt Ógyallán rekedt könyvtárunk pótlása képen küldjék meg a kiadványaikat és a nélkülözhető másodpéldányaikat. A körlevélre megmozdult a föld majd valamennyi intézete, válasszaikban a legmegleggebben üdvözlik a magyar csillagászatot és jelzik, hogy amit lehet, küldenek.

— Ez a könyvespóle — és a tekintetével végigsimogatja a rajta sorakozó köteteket — ennek a körlevélnek köszöni tartalmát, amely pedig igen értékes.

— Néhány hónappal ezelőtt — mondja Tass Antal — körlevelet intéztem a föld összes csillagvizsgálóhoz és kértem őket, hogy a nagyrészt Ógyallán rekedt könyvtárunk pótlása képen küldjék meg a kiadványaikat és a nélkülözhető másodpéldányaikat. A körlevélre megmozdult a föld majd valamennyi intézete, válasszaikban a legmegleggebben üdvözlik a magyar csillagászatot és jelzik, hogy amit lehet, küldenek.

— Ez a könyvespóle — és a tekintetével végigsimogatja a rajta sorakozó köteteket — ennek a körlevélnek köszöni tartalmát, amely pedig igen értékes.

— Néhány hónappal ezelőtt — mondja Tass Antal — körlevelet intéztem a föld összes csillagvizsgálóhoz és kértem őket, hogy a nagyrészt Ógyallán rekedt könyvtárunk pótlása képen küldjék meg a kiadványaikat és a nélkülözhető másodpéldányaikat. A körlevélre megmozdult a föld majd valamennyi intézete, válasszaikban a legmegleggebben üdvözlik a magyar csillagászatot és jelzik, hogy amit lehet, küldenek.

— Ez a könyvespóle — és a tekintetével végigsimogatja a rajta sorakozó köteteket — ennek a körlevélnek köszöni tartalmát, amely pedig igen értékes.

— Néhány hónappal ezelőtt — mondja Tass Antal — körlevelet intéztem a föld összes csillagvizsgálóhoz és kértem őket, hogy a nagyrészt Ógyallán rekedt könyvtárunk pótlása képen küldjék meg a kiadványaikat és a nélkülözhető másodpéldányaikat. A körlevélre megmozdult a föld majd valamennyi intézete, válasszaikban a legmegleggebben üdvözlik a magyar csillagászatot és jelzik, hogy amit lehet, küldenek.

— Ez a könyvespóle — és a tekintetével végigsimogatja a rajta sorakozó köteteket — ennek a körlevélnek köszöni tartalmát, amely pedig igen értékes.

— Néhány hónappal ezelőtt — mondja Tass Antal — körlevelet intéztem a föld összes csillagvizsgálóhoz és kértem őket, hogy a nagyrészt Ógyallán rekedt könyvtárunk pótlása képen küldjék meg a kiadványaikat és a nélkülözhető másodpéldányaikat. A körlevélre megmozdult a föld majd valamennyi intézete, válasszaikban a legmegleggebben üdvözlik a magyar csillagászatot és jelzik, hogy amit lehet, küldenek.

Dél-Afrikából, az ausztráliai Sidney, Melbourne csillagvizsgálói, a hatalmas chicagói obszervatórium ép oly készségesen támogatják az újjászülött magyar intézetet, mint akár az Engineringben, Hátsó-Indiában lévő csillagvizsgáló. Ez utóbbi jelentős, hogy itt már nincs bizottságban és másúé költözökdik. Dél-Amerikából, Cordoba városából husz kötetet küldtek.

A potsdami intézet igazgatója, Ludendorff öccse, igen barát-ágos válaszában jelzi, hogy a könyveket már a berlini magyar követséghöz juttatta, sőt a Berliner Astronomisches Jahrbuch 1923-ra szóló kötetét is megküldte, amit pedig Németországban a legnagyobb könyvkereskedőknél sem lehet megkapni. A külügyminisztérium futárosztá-lyából majd mindennap érkezik felhívás német intézetek önyveinek átvételére.

A Washington melletti Navy obszervatórium 40 kötetet küldött. Hollandiából, Pennsylvá-riából, Ottavából, Lasburnból, Spanyolországból, az Ebro mel-lyől, a tortosai intézetből csupa-nyes jókívánság érkezik érté-kes szakmunkákkal együtt. A sanfernandói tengerészeti ob-szervatórium igazgatója a leve-léhez terjedelmes könyvjegyzé-ket mellékel azzal, hogy Tass Antal válassza ki, melyik kell.

— Szerény koldusnak felkopik az álla, — magyarázza — hát el-kerterm jóformán valamennyit...

A Jöreménység-fokán nem biznak az európai viszonyokban

— Egynéhány intézet még nem akar tudni rólnuk.

A Jöreménység fokán lévő ob-szervatórium például azt vála-szolta, hogy még nem bizik ab-ban, hogy Európa mai viszonyai alkalmasak tudományos művek adaküldésére.

Igen érdekes a brüsszeli csil- lagvizsgáló válasza:

— „Értesitem, hogy levelére je- lenleg nem adhatok kedvező vá- laszt” — és mellékelik a híres- leklarációt: amíg a központi ha- almak atrocitásaikat jóvá nem- teszik, a belgák nem veszik fel- velük az érintkezést.

— Vár még válaszokat, igaz- gató ur! — kértem.

— Még soknak kell befutnia. Ezenkívül vagy nyolcszáz kötet- van már uton hozzánk.

Az angolországi intézetek az Angol Csillagászati Társulattól teszik függővé magartartásukat.

— Már Hohler nagykövetet is megkértem, járjon közbe érde- künkben, — mondja Tass Antal — neki csak elhiszik, hogy „sz- lid ügyről” van szó...

A meridián ház tetején

A báró Eötvös-uton a Norma- ra használgják fel, hogy lemezvá- toztatást, előhívást végezzenek benne, ha égi fotográfiákat ké- szítenek.

A fekete szoba sötétjéből egy kokszkályha tüzszeze vigyorog elő.

— Az már ki van spriceelve, most szárad — tájékoztat a pal- lér. — Ha kész lesz, ugy se le- het itt fűteni, mert megizzad a masina.

— Hányan dolgoznak? — Velem együtt tizennyolc a magyar államtól három lakatos, két napcsináló, az öt, és nyolc- tes, vagyis harmincegyen.

A magyar államtól tudniillik a Máv. gépgyár munkásai képi- velik. Itt készülnek az összes gé- pi berendezések, a felkes- Ulbrich felügyelő vezetésével.

Elköszönünk a pallér úrtól és ballagunk visszafelé. — a Má- tyás király-utnál elváltunk.

Lassan sötétedik. A szél neki- vadul, kísértetiesen fújul a né- ma házak erezein. Valahol a Jánoshegy fölött a borús ég- erőpp tisztá feljött egy csillag- mérőszekid elő, de hamar elta- nult. Talán az új csillagvizsgáló- ból bujt el.

Berényi Sándor.

fa mögött ékeskedik Eszterle György „Gasthaus zum Norma- baum” című vendéglője. Az Eöt- vös-ut itt véget ér és a budake- zsi erdő szelén kezdődik a János- hegyi ut. Ettől a ponttól balra hatszáz méterre építik az új csil- lagvizsgálót. A negyven ezer négy- zetméter nagyságu telek a bu- dakézi erdőben terül el, déli frontján Madarassy-Beek báró villája és a Csillebére vezető ut határolja.

Csupa sár a eszám, mire ki- érünk az építkezés helyére.

— Alászolgája, igazgató ur! — köszön a kitűnő Voda pallér és velünk jön a meridiánházba.

Ez már jóformán kész. Most a tetőt esmálják, amelyet bent- ről el lehet forgatni úgy, hogy észak-déli irányban a szabad ég- ből egy széles sávja figyelhet- meg. A golyós csapágyakon mozgó tető két traversze fut ki. Felmászunk ide, bár a szél min- den porreinként kezesül járja.

Csattog a kalapács, az emberek minden perccet kihaszálnak a munkára.

— Nines koksunk, igazgató ur, — szól utánunk a pallér.

— Hozzanak fel holnap, van lent tizenöt mázsa, — rendelke- zik Tass Antal.

A koks a belső fal kiszárta- sára szükséges, hogy a felülb- vakolhaszék.

Az első szoba közepén hatalmas lyuk tángol. Ide építik be a Hey- de-féle meridián-passage műszer talapatát, tiszta betonból. Ma- ga a ház is Erulit-betonsekre- nyekből épült.

Voda pallér elem gurit egy szerinte „Eurit” szekrényt:

— Szóval ez kérem akkurat olyan, mint egy koeke, csak nines alja meg tejeje. Így oszt man a falban kiegyenlítődik a hideg meg a meleg.

— Tartós ez a betonkoeke? — interpellálom a pallér urat.

— Tartósan tartós, — nyilat- kozik — csak szakértelem köll- tük az építésmel...

Ez pedig Voda pallér urnál biztósan megvan, mert Tass An- tal is igen nagy meglepéddel beszél róla.

— Az itt beépítendő passage- műszertel — magyarázza az igaz- gató ur a tetőn, de a szél min- dig belekap a szavába, — egy- részt az csillagászati óraszolgá- latot ellenőrizük, másrészt az obszervatórium földrajzi széles- ségét és hosszúságát határozzuk meg.

Egy ideiglenes szolgálakást és egy műszerszobát is építenek itt.

A kupolában és a feketeszobában

Vagy száz méterrel odább vi- lágit a kupola félgömbölyű fate- teje, ugy fest, mint valami óriás gomba. A kör alakú falra illesz- kedik egy öt méter átmérőjű falfélgömb, amelyből egy süveg- rész ki van vágva. A kivágás he- lyét két, oldalt nyíló födelet he- lyeznek el.

— Innen azt a részét figyel- betjük meg az égnek, amely- ket akarjuk — mondja az igaz- gató — mert ez a falfélgömb kör- be forgatható és vele a nyílás is elfordul. Tessék forgatni, — ni- tató egy vaskarra.

Igen bizalmatlanul nyultam a vasfogóhoz, — de z első órin- tésemre könnyedén forogni kez- dett az egész kupola, akár a kakaslábon forgó elvarázsolt várkastély.

— Majd esodálkoznak a sváb- hegyi csillagok, — nevet a pal- lér.

A kupola belsejében négy mé- ter mély, nyolcszögletes beton- alapra építik be a Heyde-féle nyolchelyes reflektort. En- nek a mozgattása elektromos uton történik, az áldozatokat főváros, amely a vízvezetékét idevezette, a hálózat kibővítését is meg- igérte.

A falba szük betonfalke van vágva: „kérdezem” az igazgatót, mire jó ez.

— Ez a fekete szoba — jelenti ki ünnepélyesen.

— No igen, de ide nem a rossz csillagászokat zárják, hanem ar-

STETSON HATS
Divatosak
Tartósak
Kitűnőek

JOHN B. STETSON COMPANY PHILADELPHIA

F. L. 56

RABLÓGYILKOSSÁG TAMADON

Agyonlöttek egy földbirtokost és a kocsiját. — Elfogták a tetteseket.

Aradról jelentik: Az aradme- gyei Tamád-pusztán, a borosje- női (Arad-Ineu) vasutvonal men- tén borzalmas rablógyilkosságot követtek el ismeretlen tettesek.

Az áldozat Chera Cracon dus- gazdát bérölt volt, akinek terje- delmes birtokai vannak Chisineu (Kisjenő) és más aradmegyei községek határában is.

Chera Craconról köztudomású volt, hogy állandóan nagyobb pénzösszeget tart magánál, mert Aradon házat akart venni. A gyilkosság előtti napon nagy öröme volt a gazdának, mert megkerült egy falka disznaja, a melyet előzően elhajtottak. A nagy öröme nagy mulatságot rendezett kedden este.

Szerdán este 8 óra felé két fegyveres ember jelent meg a tanyaán és éjjeli szállást kért a béröltől. Chera szívesen fogad- ta a két fegyverest, akik esend- őrnekek adták ki magukat és el- vasorozták, elboroztatott velük. Tíz óra felé aludni mentek gaz- da és vendégei. De alig aludt el a bérölt, máris benyitottak szo- bájába a fegyveres vendégek és követelték tőle, hogy adja ki a pénzét és kasszakulcsát. Chera kiugrott az ágyból, hogy a fegy- veret kezébe kerülhesse, de az egyik rabló belelőtt, amire se- gítségért kiabálva még a szom- szédok konyhába vonzolta el magát, ahol összeesett és meg- halt. Chera felesége a lövöldöz- és zajára szintén a konyhába futott, ahol a gyilkosok lövé- sekkel és bajontöfészekkel őt is a földre terítették. A zajra oda- esett eselések közül a kocsis esett áldozatul a két gyilkosnak, míg a többiek elmenekültek.

A esendőség és az aradi rend- őrség azonnal megindította a nyomozást; a bestiális gyilkoso- kat igen rövid időn belül el is fogták.

BECSULETES

Fontos és ENYHÉNEN szakszerű tá- nulást jelentősebb ügyekben for- dultatás céljára. Magyar szabá- dalmi Társulatához. ILLON meg- ma hasznos Magyar Szakkönyvki- adást. Alkalmazható bármelyik MANUFACTURERS PATENT CO. 220 FIFTH AVENUE, NEW YORK

FIGYELEM!

Miként lehet részes egy ü- let jövedelmében anélkül, hogy pénz fektetne be részvénybe? Ha nálunk vásárolja be szük- ségleti cikkeket, bármikor, bár- mit, bármily összeg erejéig vásá- roljon egyszerre minden évi 10 dolláron felüli vásárlás után 5 százalékos jutalékban részesül, a mit minden év végén leáránló ülléti könyv kimutatása szerint minden jogosságnak megköldök. Bármire szükség van, írjon bizalommal meglegedőre lesz kiszolgálva. Ruhamegkben a legjobb ki- vitellő, a legújabbosabb ár mel- lett.

Női szörme kabátok \$65 dol- lártól felfelé. \$100, \$125, \$150, \$200 dollártól gyönyörű szörme kabátok kaphatók, fekete, szür- ke, és barna színben. Posztó felső részből készült női téli kabátok, saját vagy pe- dig szörme gallérral a legutolsó divat szerint \$12.50-tól \$30-ig, csak a mellbőségét tessék meg- írni a rendelésnél. Pár száz db. posztó gyermek kabátok szövet bórzállal ellátott \$10, \$12.50 2 évesőtől 16 évesig. Rendelését írja meg az év számot.

THE COMMERCIAL HOUSE
P.O. Box 782, Philadelphia, Pa. (Magyar Mail Order House)

A KÉSEDELEM VESEDELMES SZÖNTESSE MEG NEMTÁRT MEG MA

CASCARA QUININE

VITTEKÉRE csillagok szentese az é- lő élet, ha a hajlékát és német élelmiszerrel. Ha legyn rapozólag szentese a föld hájának — tartos kémi- a Hill & Co. R. Q. szentese az éle- lés meg a kábát de évi az csoport 3 nap alatt.

A káselelem vesedelem — az kásele- lés — vagy a Hill & Co. R. Q. szentese az éle- lés meg a kábát de évi az csoport 3 nap alatt.

A káselelem vesedelem — az kásele- lés — vagy a Hill & Co. R. Q. szentese az éle- lés meg a kábát de évi az csoport 3 nap alatt.

A káselelem vesedelem — az kásele- lés — vagy a Hill & Co. R. Q. szentese az éle- lés meg a kábát de évi az csoport 3 nap alatt.

A káselelem vesedelem — az kásele- lés — vagy a Hill & Co. R. Q. szentese az éle- lés meg a kábát de évi az csoport 3 nap alatt.

A káselelem vesedelem — az kásele- lés — vagy a Hill & Co. R. Q. szentese az éle- lés meg a kábát de évi az csoport 3 nap alatt.

A káselelem vesedelem — az kásele- lés — vagy a Hill & Co. R. Q. szentese az éle- lés meg a kábát de évi az csoport 3 nap alatt.

A káselelem vesedelem — az kásele- lés — vagy a Hill & Co. R. Q. szentese az éle- lés meg a kábát de évi az csoport 3 nap alatt.

A káselelem vesedelem — az kásele- lés — vagy a Hill & Co. R. Q. szentese az éle- lés meg a kábát de évi az csoport 3 nap alatt.

A káselelem vesedelem — az kásele- lés — vagy a Hill & Co. R. Q. szentese az éle- lés meg a kábát de évi az csoport 3 nap alatt.

A káselelem vesedelem — az kásele- lés — vagy a Hill & Co. R. Q. szentese az éle- lés meg a kábát de évi az csoport 3 nap alatt.

A káselelem vesedelem — az kásele- lés — vagy a Hill & Co. R. Q. szentese az éle- lés meg a kábát de évi az csoport 3 nap alatt.

A káselelem vesedelem — az kásele- lés — vagy a Hill & Co. R. Q. szentese az éle- lés meg a kábát de évi az csoport 3 nap alatt.

A káselelem vesedelem — az kásele- lés — vagy a Hill & Co. R. Q. szentese az éle- lés meg a kábát de évi az csoport 3 nap alatt.

577 MAGYAR GYEREK INDULT HOLLANDIÁBA

Budapest, december. Az elmúlt este a 9 óra 10 perc- kor induló vonattal ötszázhetven két magyar gyermek indult Hollan- diába. Ez a szállítmány immár a kilencedik, eddig mintegy kilenc- ezer magyar fiú s kislány élvezte a derék hollandusok vendég- szeretetét. Ezek a gyerekek ma fontos küldetésben is járnak ott kinn; amíg diplomáciáknak a háború lassan oszló gyűlölete- miatt még nagyon nehéz a helyze- te, ők a mi szerencsétlenségünk beszédes szószólói a külföldön s hogy milyen eredménynyel, azt mutatja Hollandiának a magyar gyerekek iránt egyre erősbödő szeretete.

Hat órára tüzték ki a gyüleke- zést s már fél hétkor kedves gyerekszüveggyel volt tele a keleti pályaudvar. Hét óra tájban meg- érkezett Bernolák népjelölti mi- niszter, Szentkereszty Béla báró, a gyermeküdtetés kormánybiz- jos, ott volt Neugebauer Vilmos, a Gyermekvédő Liga igazgatója s Mészáros prelátnus s eljött a budapesti hollandi követ is a gyermekek elbuzusztatni. Elő- szőr Mészáros prelátnus mondott néhány kedves szót a gyermekek- hez, majd francia nyelven Szent- kereszty Béla báró kormánybiz- tos üdvözölte Michaelis Verdun- nen báró holland követet s a kor- mány nevében megköszönte Hol- landia vendéglátását. A holland követ szintén franciaul válaszolt az üdvözlésre s kijelentette, hogy mindent meg fog tenni, hogy a magyar gyerekek jól érezzék ma- gukat holland szüleiknél.

Neugebauer igazgató a nagy utra induló gyerekekre vonatko- zólag a következőket mondotta munkatársainknak:

— A gyerekek a római katoli- kus Tuisvestings Comité meg- hívására mennek Hollandiába, ahol szót fogják majd osztani öket falvakba, városokba. A hollandok nagyon megszerették a mi fiain- kat, ma is van vagy három ezer magyar gyermek Hollandiában: A hatos számú korházvonalat körül- belül szerdára, esütőrtökre ér ki a pénzét és kasszakulcsát. Chera kiugrott az ágyból, hogy a fegy- veret kezébe kerülhesse, de az egyik rabló belelőtt, amire se- gítségért kiabálva még a szom- szédok konyhába vonzolta el magát, ahol összeesett és meg- halt. Chera felesége a lövöldöz- és zajára szintén a konyhába futott, ahol a gyilkosok lövé- sekkel és bajontöfészekkel őt is a földre terítették. A zajra oda- esett eselések közül a kocsis esett áldozatul a két gyilkosnak, míg a többiek elmenekültek.

Fél nyolc tájban a gyerekek be- szálltak a kórházvonalra, a pod- gyász a jó meleg ruhák s a kis- hazai elemzési felkerült a pol- cokra. Az apróságok hamarosan összebarátkoztak, valamennyi ar- kéát átfutotta az utazás izgalma. Az állomáson a cukorkaárus ki- tűnő vásárt csapott, vidáman ki- álltotta.

Hollandi eukorták, csoklá- dót tessék... s valószínű minden napra kívánna egy gyermekvo- natot.

Még néhány elmaradhatatlan figyelemre méltó; egy-egy deszanya fülbébe szaga a fiának: Pista, az- tán el ne felejd kezet eszokolni s a kis fiúk, lányok már meg is fészkeltek a vonat kiesi ágyca- káiba. Álmos egyse volt, mind friss arcal mosolygott a kocsik- ol a villanyfényes perrónra, majd

esak ha kiérnek a vonattal az esti városból... A vonat pontosan kilenc óra 10 perckor futott ki a Keleti pályaudvarról s ötszáz- hetven két mosolygó gyerekfej in- tett bucsút az apjának, anyjának. Ők izgatottan gondoltak az éle- tük első nagy szenzációjára. Csak a szülők maradtak szomorúak a téli pályaudvaron, nekik eszük- bejutott, hogy a magyar csalá- dok nyomorúságát üzenik meg gyermekeikkel a távoli, vendég- látó hollandusoknak.

Habsburg Frigyes jugoszlávai birtokai államkezelésben

Eszékről jelentik: A világsaj- tót bejárta ama híreszteléssel szemben, hogy a baranyai Habs- burg-birtokokat egy amerikai konzorcium fogja a tulajdon- alamtól, illetve a volt tulajdon- osról megvásárolni. Még kell álla- pitani, hogy a belgrád legutó- bbi minisztertanács szóbeszél- t a törvényelőkészítő-bizottság egy javaslata, amelyet a miniszter- táncs egyhangy elfogadott. Ez a határozat arról szól, hogy tör- vény készült Habsburg Frigyes volt osztrák főherceg baranyai (beljei, főherceglaki stb.) birtok- kairól, amelyeket az S. H. S. ál- lam vesz a kezelésébe. A Habs- burg-birtokok mind a jugoszláv állam területén vannak és 80,000 katasztrális holdat tesznek ki.

A BÉCSI LAPOK ISMÉT MEGORÁGNALNAK

Bécsből jelentik: Kellemes meglepetéssel szolgáltak az újsá- gok: közül olvasóközönségükkel és előfizetőikkel, hogy január 1- től fogva kénytelenek megint fölemelni az egyes példányok árát és az előfizetési díjat, mert az újságok előállításához szükséges nyersanyagok és főleg a papiros hatatlan áremelkedé- se, de a bérek és fizetések ár- nyos följavítása következtében is, kénytelenek az eddigi árhoz ad- ni az újságokat. Újévtől kezd- ve egy reggeli lap ára 40 korona az esti lapé 10 korona, az előfizetési díj havonta 1200 ko- rona, naponta kétszer kézbesít- ve: 1220 korona.

A MEGHÜLT MELLRE

Musterole könnyen használható és nem okoz hályagot, mint a régi módú mustár flastrom.

Musterole tiszta fehér kenőcs, mustarolajból készült. Csak gregéden társzálja ujjainal. Örülni fog amikor látja a gyors enyhülést.

Vegyen Musterole-t a patikában, 35c és 65 cent

